

MINISTER
Rodziny i Polityki Społecznej
DPS-I.0210.2.8.2020.AM

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Według rozdzielnika

Na podstawie art. 16 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1809) oraz art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 263), uprzejmie informuję, że w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej został udostępniony *projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej*.

Uprzejmie proszę o przedstawienie ewentualnych uwag do ww. projektu ustawy w możliwie jak najkrótszym terminie.

Z poważaniem

*Z up. Ministra Rodziny i Polityki Społecznej
Sekretarz Stanu*

Stanisław Szwed

/-podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Otrzymują:

- 1) Prezes Związku Rzemiosła Polskiego;
- 2) Prezydent Konfederacji „Lewiatan”;
- 3) Prezes Związku Pracodawców Business Centre Club;
- 4) Prezes Związku Przedsiębiorców i Pracodawców;
- 5) Prezydent Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej;
- 6) Przewodniczący Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych;
- 7) Przewodniczący Forum Związków Zawodowych;
- 8) Przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”.

U S T A W A

z dnia ..... 2020 r.

o zmianie ustawy o pomocy społecznej

Art. 1. W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, 1622, 1690, 1818 i 2473) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 8:
  - a) w ust. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych i koszty uzyskania przychodu;”
  - b) w ust. 4 w pkt 10 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 11–13 w brzmieniu:

„11) pomocy finansowej przyznawanej repatriantom, o której mowa w ustawie z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1472);

12) środków finansowych przyznawanych w ramach działań podejmowanych przez organy publiczne mających na celu poprawę jakości powietrza lub ochronę środowiska naturalnego;

13) zwrotu kosztów, o których mowa w art. 39a ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910 i 1378).”;
- 2) w art. 9 ust. 8a otrzymuje brzmienie:

„8a. Zweryfikowane kryteria dochodowe oraz kwoty, o których mowa w ust. 5 i 6, obowiązują od dnia 1 stycznia roku następującego po roku, w którym jest przeprowadzana weryfikacja.”;
- 3) w art. 22:
  - a) w pkt 5 skreśla się wyrazy „w szczególności w zakresie wskazania im miejsca zamieszkania,”
  - b) pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) realizacja lub zlecenie jednostkom samorządu terytorialnego lub podmiotom uprawnionym, o których mowa w art. 25 ust. 1, zadań wynikających z programów rządowych lub programów ustanowionych przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego;”;

- 4) po art. 24 dodaje się art. 24a w brzmieniu:

„Art. 24a. Realizacja resortowego programu przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego może odbywać się we współpracy z wojewodą.”;
- 5) w art. 38 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) w przypadku osoby samotnie gospodarującej – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że miesięczna kwota zasiłku nie może być wyższa niż kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;”;
- 6) w art. 39 w ust. 2 wyraz „opału” zastępuje się wyrazami „ogrzewania, w tym opału”;
- 7) w art. 48a:
  - a) w ust. 2g pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) opiekunów posiadających:
    - a) wykształcenie zasadnicze branżowe lub zasadnicze zawodowe, co najmniej roczne doświadczenie w pracy z osobami bezdomnymi oraz ukończone szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy lub
    - b) wykształcenie co najmniej średnie lub średnie branżowe oraz ukończone szkolenie z zakresu udzielenia pierwszej pomocy.”;
  - b) w ust. 2h w pkt 2 lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) co najmniej wykształcenie zasadnicze branżowe lub zasadnicze zawodowe, udokumentowane co najmniej roczne doświadczenie zawodowe polegające na świadczeniu usług opiekuńczych osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku oraz ukończone szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy.”;
  - c) ust. 3a otrzymuje brzmienie:

„3a. Do wykonywania czynności w zakresie usług świadczonych w noclegowni zatrudnia się osoby, które posiadają:
    - 1) wykształcenie zasadnicze branżowe lub zasadnicze zawodowe, co najmniej roczne doświadczenie w pracy z osobami bezdomnymi oraz ukończone szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy lub
    - 2) wykształcenie co najmniej średnie lub średnie branżowe oraz ukończone szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy.”;
  - d) ust. 4a otrzymuje brzmienie:

„4a. Do wykonywania czynności w zakresie usług świadczonych w ogrzewalni zatrudnia się osoby, które spełniają wymogi, o których mowa w ust. 3a.”;

8) po art. 50 dodaje się art. 50a w brzmieniu:

„Art. 50a. 1. W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobom, o których mowa w art. 50 ust. 1 i 2, w szczególności gdy doszło do nagłego pogorszenia stanu zdrowia lub gdy objęcie osoby usługami opiekuńczymi lub specjalistycznymi usługami opiekuńczymi wynika z konieczności zapewnienia takim osobom odpowiedniej pielęgnacji poszpitalnej, usługi te mogą być przyznane w trybie pilnym.

2. Usługi przyznane w trybie pilnym są przyznawane niezwłocznie po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, a wydanie decyzji o przyznaniu usług oraz decyzji ustalającej odpłatność za przyznane usługi może nastąpić po rozpoczęciu ich rzeczywistego świadczenia, nie później jednak niż w terminie miesiąca od dnia rozpoczęcia świadczenia usług.”;

9) w art. 51b:

a) uchyla się ust. 1,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Korzystanie z usług świadczonych w ośrodkach wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi niebędących usługami całodobowymi oraz korzystanie z usług klubów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi jest nieodpłatne.”,

c) w ust. 4 wyrazy „ust. 1 i 3” zastępuje się wyrazami „ust. 3”,

d) w ust. 5 po wyrazach „usług” dodaje się wyraz „całodobowych”,

e) w ust. 6 i 7 po wyrazach „usługi” dodaje się wyrazy „całodobowe”.

10) w art. 51c dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Jednostka samorządu terytorialnego może dofinansowywać ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi ze środków własnych.”;

11) w art. 52 po ust. 2a dodaje się ust. 2b w brzmieniu:

„2b. W przypadku gdy na terenie gminy nie ma możliwości prowadzenia rodzinnego domu pomocy lub zapewnienia odpowiedniej do potrzeb liczby miejsc w rodzinnych domach pomocy prowadzonych na jej terenie, gmina może zawrzeć umowę, o której mowa w ust. 2a, z osobą fizyczną lub organizacją pożytku publicznego prowadzącą rodzinny dom pomocy na terenie gminy sąsiadującej z tą gminą.”;

12) po art. 54 dodaje się art. 54a w brzmieniu:

„Art. 54a. 1. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy przesłanki skierowania do domu pomocy społecznej spełniają jednocześnie osoby pozostające w związku małżeńskim lub rodzic z pełnoletnim dzieckiem, osoby te można skierować do

jednego domu pomocy społecznej, pomimo zakwalifikowania każdej z tych osób do różnych typów domów pomocy społecznej.

2. Kierowanie do odpowiedniego domu pomocy społecznej w sytuacji, o której mowa w ust. 1, uwzględnia konieczność zapewnienia właściwej opieki osobie wymagającej bardziej specjalistycznych usług.

3. Przepisy ust. 1 i 2 mogą mieć zastosowanie również w przypadku, gdy jedna z osób jest już mieszkańcem domu pomocy społecznej.”;

13) w art. 65 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W przypadku domów pomocy społecznej, o których mowa w ust. 1, wydatki, o których mowa w art. 58 ust. 1, 3 i 4, mogą zostać uregulowane odmiennie w umowie stanowiącej podstawę pobytu mieszkańca w domu pomocy społecznej lub w regulaminie domu pomocy społecznej.”;

14) w art. 68a:

a) w pkt 4 wyrazy „do wykonywania czynności, o których mowa w art. 68 ust. 1 pkt 1, zatrudniać” zastępuje się wyrazami „zapewnić wykonywanie czynności, o których mowa w art. 68 ust. 1 pkt 1, przez”;

b) w pkt 5 wyrazy „zatrudniać osoby, o których mowa w pkt 4,” zastępuje się wyrazami „zapewnić, by osoby, o których mowa w pkt 4, świadczyły pracę na podstawie umowy o pracę lub innej umowy”;

15) w art. 90 w ust. 3 w zdaniu pierwszym po wyrazach „mieszkanium chronionym” dodaje się wyrazy „i korzystająca ze świadczonego w nim wsparcia”;

16) w art. 91:

a) uchyla się ust. 11,

b) dodaje się ust. 12 w brzmieniu:

„12. Pomocą dla cudzoziemca obejmuje się małoletnie dziecko na czas realizowania indywidualnego programu integracji przez jego przedstawiciela ustawowego.”;

17) w art. 93 w ust. 1:

a) w pkt 1 lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) pomocy w uzyskaniu możliwości zamieszkania, w tym w przypadku, gdy cudzoziemiec spełnia przesłanki do udzielenia tego typu wsparcia w mieszkaniu chronionym,”

b) w pkt 2 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) wskazania miejsca zamieszkania,”;

18) w art. 94:

- a) uchyla się ust. 2,
- b) w ust. 3 po wyrazach „z realizacji programu” dodaje się wyrazy „na terenie tego województwa”,
- c) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. W przypadku zmiany miejsca zamieszkania realizację programu przejmuje powiat właściwy ze względu na nowe miejsce zamieszkania cudzoziemca oraz:

- 1) starosta właściwy ze względu na dotychczasowe miejsce zamieszkania cudzoziemca uchyla decyzję o przyznaniu pomocy dla cudzoziemca;
- 2) starosta właściwy ze względu na nowe miejsce zamieszkania cudzoziemca wydaje decyzję o przyznaniu pomocy dla cudzoziemca na okres wskazany w pierwszej decyzji o przyznaniu pomocy, z uwzględnieniem okresu pomocy wykorzystanej w dotychczasowym miejscu zamieszkania.”,

d) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. W przypadku gdy zmiana miejsca zamieszkania cudzoziemca jest związana ze zmianą województwa, starosta właściwy ze względu na dotychczasowe miejsce zamieszkania cudzoziemca zawiadamia o tym starostę właściwego ze względu na nowe miejsce zamieszkania cudzoziemca oraz przekazuje realizowany indywidualny program integracji, a także informuje właściwych wojewodów.”,

e) dodaje się ust. 9 w brzmieniu:

„9. W sytuacji, o której mowa w ust. 8:

- 1) powiatowe centrum pomocy rodzinie właściwe ze względu na nowe miejsce zamieszkania cudzoziemca przekazuje właściwemu wojewodzie indywidualny program integracji wraz z przewidywanymi kosztami jego realizacji;
- 2) wojewoda właściwy ze względu na nowe miejsce zamieszkania cudzoziemca po akceptacji przedstawionego indywidualnego programu integracji przekazuje środki na jego realizację.”;

19) po art. 98 dodaje się art. 98a w brzmieniu:

„Art. 98a. Osoby lub rodziny, ponoszące opłaty za świadczenia, w przypadku gdy opłaty te zostały ustalone na podstawie fałszywych informacji lub gdy nie poinformowano o zmianie sytuacji osobistej lub majątkowej, są obowiązane do zwrotu gminie lub powiatowi, które poniosły opłaty na świadczenia, kwoty stanowiącej różnicę pomiędzy wniesioną opłatą a wysokością odpłatności, jaka byłaby ustalona na podstawie

prawdziwych informacji lub w związku ze zmienioną sytuacją osobistą lub majątkową osoby lub rodziny. Art. 104 stosuje się odpowiednio.”;

20) w art. 101 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. W przypadku osoby przebywającej w prywatnej placówce zapewniającej całodobową opiekę lub domu pomocy społecznej na podstawie umowy cywilnej właściwa miejscowo jest gmina miejsca zamieszkania tej osoby sprzed rozpoczęcia pobytu w tego typu placówce lub domu.”;

21) w art. 103:

a) w ust. 2 skreśla się wyrazy: „,przy czym opłata ta nie powinna być zwiększana w przypadku gdy jedna z osób jest zwalniana z odpłatności z mocy prawa lub z powodów, o których mowa w art. 64, art. 64a albo art. 64b”;

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Zmiana wysokości opłaty ustalonej w drodze umowy, o której mowa w ust. 2, lub w drodze decyzji, o której mowa w art. 61 ust. 2d i 2e, z mocy prawa lub z powodów, o których mowa w art. 64, art. 64a albo art. 64b, nie może powodować zwiększenia kwoty opłaty ustalonej od innych osób, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 2 i ust. 2a.”;

22) w art. 104 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadku posiadania uprawnień do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej kwoty opłat, o których mowa w art. 97, oraz nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych podlegają potrąceniu z bieżących wypłat nie więcej jednak niż 50% aktualnie pobieranego świadczenia.”;

23) w art. 105 w ust. 1 po wyrazach „szkoły wyższe,” dodaje się wyrazy „gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych,”;

24) w art. 106 ust. 11 otrzymuje brzmienie:

„11. W przypadku niedostarczenia orzeczenia, o którym mowa w ust. 7, w terminie 3 lat od dnia zawieszenia postępowania lub powzięcia informacji o wydaniu orzeczenia zawieszono postępowanie podejmuje się z urzędu.”;

25) w art. 107 w ust. 1a w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1297).”;

26) w art. 108 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Kontrakt socjalny z osobą bezdomną zawiera pracownik socjalny ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce pobytu osoby ubiegającej się o świadczenie, który odpowiada za realizację oraz ocenę realizacji działań zawartych w kontrakcie. W takim przypadku treść kontraktu socjalnego przed jego zawarciem uzgadnia się z pracownikiem socjalnym ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na ostatnie miejsce zameldowania tej osoby na pobyt stały.”;

27) w art. 112 uchyla się ust. 4;

28) w art. 116 w ust. 1:

a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) ukończyła studia wyższe na kierunku lub w zakresie praca socjalna;”,

b) w pkt 3 w lit. g kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) po dniu 1 stycznia 2014 r. ukończyła studia podyplomowe z zakresu metodyki i metodologii pracy socjalnej w szkole wyższej realizującej studia na kierunku praca socjalna lub w zakresie pracy socjalnej, po uprzednim ukończeniu studiów wyższych na jednym z kierunków, o których w pkt 3 lit. a–g.”;

29) w art. 119:

a) w ust. 1:

– we wprowadzeniu do wyliczenia wyrazy „należy” zastępuje się wyrazami „może należeć”,

– po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych;”,

– pkt 2–4 otrzymują brzmienie:

„2) dokonywanie analizy, diagnozy i oceny zjawisk indywidualnych i społecznych, a także formułowanie opinii w zakresie zapotrzebowania na świadczenia z pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń;

3) udzielanie informacji, wskazówek, porad i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom, rodzinom, grupom i społecznościom, które dzięki tej pomocy będą zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy będące przyczyną ich trudnej sytuacji lub zaspokajać niezbędne potrzeby życiowe;

4) pomoc w uzyskaniu dla osób lub rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej specjalistycznego poradnictwa, terapii lub innych form pomocy

w zakresie możliwości rozwiązywania problemów przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe;”,

– pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) współpraca i współdziałanie z innymi specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczania problemów oraz skutków negatywnych zjawisk społecznych, łagodzenie konsekwencji ubóstwa;”,

– w pkt 9 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 10 w brzmieniu:

„10) inicjowanie lub współuczestniczenie w działaniach profilaktycznych nakierowanych na zapobieganie lub łagodzenie problemów społecznych.”,

b) w ust. 2 w pkt 3 wyrazy „rodzinę lub grupę” zastępuje się wyrazami „rodzinę, grupę lub społeczność”;

30) w art. 121:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Pracownik socjalny korzysta z prawa pierwszeństwa przy wykonywaniu swoich zadań w urzędach, instytucjach, podmiotach wykonujących działalność leczniczą i innych placówkach.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Organy i instytucje administracji publicznej, podmioty wykonujące działalność leczniczą i organizacje pozarządowe są obowiązane do udzielania pracownikowi socjalnemu pomocy w wykonywaniu jego zadań.”,

c) po ust. 2 dodaje się ust. 2a–2c w brzmieniu:

„2a. Pracownikowi socjalnemu zatrudnionemu w ośrodku pomocy społecznej lub w powiatowym centrum pomocy rodzinie przysługuje pomoc psychologiczna, w przypadku wystąpienia sytuacji bezpośrednio zagrażających jego życiu lub zdrowiu w związku z wykonywanymi czynnościami służbowymi.

2b. Pomoc, o której mowa w ust. 2a, zapewnia gmina lub powiat.

2c. Pracownik socjalny zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej lub w powiatowym centrum pomocy rodzinie ma prawo do szkoleń podnoszących poziom bezpieczeństwa osobistego podczas wykonywania czynności zawodowych. Szkolenia przeprowadza pracodawca co najmniej raz na 2 lata.”,

d) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Pracownikowi socjalnemu zatrudnionemu w ośrodku pomocy społecznej, centrum usług społecznych, o którym mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, lub w

powiatowym centrum pomocy rodzinie, do którego obowiązków należy praca socjalna lub przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych, jeżeli przepracował nieprzerwanie i faktycznie co najmniej 3 lata, przysługuje raz na dwa lata dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze 10 dni roboczych.”,

e) w ust. 3a zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Pracownikowi socjalnemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, do którego podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej lub przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki, przysługuje wypłacany co miesiąc dodatek do wynagrodzenia w wysokości 400 zł.”,

f) po ust. 3a dodaje się ust. 3aa w brzmieniu:

„3aa. Dodatek, o którym mowa w ust. 3a, nie jest uwzględniany przy obliczaniu wysokości wynagrodzenia pracownika zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2018 r. poz. 2177 oraz z 2019 r. poz. 1564).

31) w art. 121a ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Warunkiem przystąpienia do szkolenia dla superwizorów pracy socjalnej jest złożenie wniosku o dopuszczenie do szkolenia dla superwizorów pracy socjalnej, a także wykazanie się posiadaniem wykształcenia uprawniającego do wykonywania zawodu pracownika socjalnego oraz tytułu zawodowego magistra na jednym z kierunków lub w zakresie: pedagogika, pedagogika specjalna, politologia, politologia i nauki społeczne, polityka społeczna, praca socjalna, psychologia, socjologia, nauki o rodzinie lub posiadaniem decyzji o uznaniu kwalifikacji w zawodzie regulowanym pracownika socjalnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 220) oraz co najmniej 5-letnim stażem w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej lub wykazanie się udokumentowanym doświadczeniem w przeprowadzeniu co najmniej 500 godzin szkoleń dla pracowników socjalnych z zakresu umiejętności interpersonalnych i społecznych, metodyki pracy socjalnej, diagnozy socjalnej, warsztatu pracy pracownika socjalnego lub aksjologii pracy socjalnej w okresie ostatnich 5 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczeniu do szkolenia dla superwizorów pracy socjalnej.”;

32) po art. 121a dodaje się art. 121b w brzmieniu:

„Art. 121b. 1. Ustala się następujące stopnie awansu zawodowego dla pracowników socjalnych:

- 1) starszy pracownik socjalny;
- 2) specjalista pracy socjalnej;
- 3) starszy specjalista pracy socjalnej;
- 4) starszy specjalista pracy socjalnej – koordynator;
- 5) główny specjalista pracy socjalnej.

2. Wyższy stopień awansu zawodowego można nadać po spełnieniu warunku odpowiedniego minimalnego poziomu wykształcenia oraz stażu pracy w zawodzie pracownika socjalnego, które ustala się dla:

- 1) starszego pracownika socjalnego – jako wykształcenie wyższe, podyplomowe lub średnie uprawniające, zgodnie z przepisami ustawy, do wykonywania zawodu pracownika socjalnego oraz posiadanie 2-letniego stażu pracy;
- 2) specjalisty pracy socjalnej – jako wykształcenie wyższe lub podyplomowe uprawniające, zgodnie z przepisami ustawy, do wykonywania zawodu pracownika socjalnego oraz posiadanie 3-letniego stażu pracy lub jako wykształcenie średnie uprawniające, zgodnie z przepisami ustawy, do wykonywania zawodu pracownika socjalnego i posiadanie specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny oraz posiadanie 3-letniego stażu pracy;
- 3) starszego specjalisty pracy socjalnej lub starszego specjalisty pracy socjalnej – koordynatora – jako wykształcenie wyższe lub wyższe podyplomowe uprawniające, zgodnie z przepisami ustawy, do wykonywania zawodu pracownika socjalnego oraz posiadanie 5-letniego stażu pracy lub wykształcenie średnie uprawniające, zgodnie z przepisami ustawy, do wykonywania zawodu pracownika socjalnego i posiadanie specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny oraz posiadanie 5-letniego stażu pracy;
- 4) głównego specjalisty pracy socjalnej – jako wykształcenie wyższe lub wyższe podyplomowe zgodne z przepisami ustawy, uprawniające do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, i posiadanie specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny oraz posiadanie 6-letniego stażu pracy.

3. Pracownik socjalny podlega raz na 2 lata ocenie okresowej dokonywanej przez bezpośredniego przełożonego, w zakresie wywiązywania się przez niego z obowiązków wynikających z czynności i zadań na zajmowanym stanowisku oraz obowiązków

określonych w art. 24 i art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1282).

4. Ocena, o której mowa w ust. 3, jest sporządzana na piśmie i zawiera uzasadnienie.

5. Ocena jest pozytywna lub negatywna.

6. Pracownik socjalny może wnieść na piśmie do kierownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w której jest zatrudniony pracownik lub w przypadku, gdy bezpośrednim przełożonym jest kierownik tej jednostki, do organu nadzorującego jednostkę organizacyjną pomocy społecznej zastrzeżenia do uzyskanej oceny okresowej.

7. Organ nadzorujący, o którym mowa w ust. 6, analizuje treść zastrzeżenia i na piśmie informuje pracownika socjalnego oraz jego bezpośredniego przełożonego o podtrzymaniu lub zakwestionowaniu dokonanej oceny wraz z uzasadnieniem.

8. Podtrzymanie przez organ nadzorujący oceny negatywnej wydanej przez bezpośredniego przełożonego pracownika socjalnego nie podlega zaskarżeniu.

9. W przypadku zakwestionowania przez organ nadzorujący oceny negatywnej wydanej przez bezpośredniego przełożonego pracownika socjalnego ocena tego pracownika jest dokonywana ponownie.

10. Pracownikowi, który otrzymał dwie następujące po sobie pozytywne oceny okresowe, spełniającemu warunki dotyczące minimalnego poziomu wykształcenia, o którym mowa w ust. 2, jest nadawany wyższy stopień awansu zawodowego.

11. Wyższy stopień awansu może być nadany również z pominięciem trybu oceny, o którym mowa w ust. 3–10.

12. W przypadku awansu na wyższy stopień zawodowy pracownikowi socjalnemu przysługuje podwyższenie wynagrodzenia zasadniczego.

13. Szczegółowe zasady i kryteria oceny w zakresie, o którym mowa w ust. 3, ustala kierownik jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.”;

33) w art. 130:

a) w ust. 1 wyrazy „od 200 do 6000 zł” zastępuje się wyrazami „od 500 do 12 000 zł”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Kto bez zezwolenia prowadzi placówkę zapewniającą całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekłe chorym lub osobom w podeszłym wieku, w której przebywa:

1) nie więcej niż 10 osób – podlega karze pieniężnej w wysokości 10 000 zł;

2) od 11 do 30 osób – podlega karze pieniężnej w wysokości 20 000 zł;

3) powyżej 30 osób – podlega karze pieniężnej w wysokości 30 000 zł.”;

- c) w ust. 4 wyrazy „40 000 zł” zastępuje się wyrazami „60 000 zł”,
- d) w ust. 4a wyrazy „40 000 zł” zastępuje się wyrazami „60 000 zł”.

Art. 2. Do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 3. Osoby świadczące usługi na stanowisku opiekuna w schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy nie posiadają kwalifikacji wymaganych od osób wykonujących czynności w zakresie usług świadczonych w tych placówkach, mogą nadal wykonywać te czynności, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2023 r.

Art. 4. Pierwszej oceny pracowników socjalnych, o której mowa w art. 121b ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1, dokonuje się w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 5. Decyzje ustalające odpłatność za korzystanie z usług dziennych świadczonych w ośrodkach wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w art. 51b ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, wygasają z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 6. Do potrąceń dokonywanych na podstawie art. 104 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 mających miejsce od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje art. 104 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 7. Do opłat za świadczenia z pomocy społecznej, ustalonych na podstawie decyzji wydanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 8. Do kontraktów socjalnych zawartych na podstawie art. 108 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 9. Osoby posiadające wykształcenie uprawniające do wykonywania zawodu pracownika socjalnego oraz tytuł zawodowy magistra na jednym z kierunków lub w zakresie: pedagogika, pedagogika specjalna, politologia, politologia i nauki społeczne, polityka społeczna, praca socjalna, psychologia, socjologia, nauki o rodzinie lub posiadające decyzję o uznaniu kwalifikacji w zawodzie regulowanym pracownika socjalnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 220), które od dnia 1

stycznia 2010 r. przeprowadziły co najmniej 500 godzin konsultacji i poradnictwa dla pracowników socjalnych z zakresu umiejętności interpersonalnych i społecznych, metodyki pracy socjalnej, diagnozy socjalnej, warsztatu pracy pracownika socjalnego lub aksjologii pracy socjalnej, polegających na wzmacnianiu kompetencji zawodowych pracowników socjalnych, mogą przystąpić do egzaminu, o którym mowa w art. 121a ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1, w terminie nie dłuższym niż do dnia 31 grudnia 2021 r. bez konieczności odbywania szkolenia, o którym mowa w art. 121a ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1.

Art. 10. Do postępowań prowadzonych przez organy pierwszej i drugiej instancji w sprawie wymierzenia kar pieniężnych za prowadzenie bez zezwolenia placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnoprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepis art. 130 ust. 1, 2, 4, 4a ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 11. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Za zgodność pod względem prawnym, legislacyjnym i redakcyjnym

Magdalena Fabisiak

Dyrektor Departamentu Prawnego

w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej

(- podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym)

Uzasadnienie

Potrzeba i cel projektu ustawy

Przedkładany projekt ustawy zakłada wprowadzenie zmian w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o pomocy społecznej”.

Celem projektowanej ustawy jest realizacja części postulatów podmiotów zajmujących się stosowaniem przepisów dotyczących pomocy społecznej w praktyce, jak również zmiana lub doprecyzowanie niektórych norm, których stosowanie spotykało się z trudnościami i różnym stosowaniem w praktyce.

Projekt jest również odpowiedzią na wnioski napływające od pracowników socjalnych, związane z koniecznością doregulowania przepisów dotyczących wykonywania przez nich zawodu. Pozostałe przepisy mają charakter doprecyzowujący lub wynikają z konieczności ujednolicenia brzmienia przepisów ustawy z innymi aktami prawnymi.

Charakterystyka projektu ustawy – obowiązujący a projektowany stan prawny.

W art. 1 w pkt 1 w lit. a projektu ustawy proponuje się zmianę art. 8 ust. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej. Na gruncie obowiązującej ustawy o pomocy społecznej pod pojęciem dochodu należy rozumieć wszystkie przychody bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, z wyłączeniem odliczeń i pomniejszych enumeratywnie wymienionych w art. 8 ust. 3 i 4 ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z art. 8 ust. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną m.in. o miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych. Proponuje się, aby dochód był pomniejszany o miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych wraz z kosztami uzyskania przychodu, analogicznie jak ma to miejsce przy ustalaniu prawa do świadczeń rodzinnych.

W art. 1 w pkt 1 w lit b projektu ustawy zaproponowano zmianę art. 8 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Prawo do świadczeń z pomocy społecznej uzależnione jest od sytuacji dochodowej beneficjenta (oraz jego rodziny), a konkretnie od spełnienia kryterium dochodowego.

Ustawodawca sprecyzował sposób obliczenia dochodu uprawniającego do otrzymania świadczeń pomocowych, wskazując w zamkniętym katalogu przychody podlegające odliczeniu od dochodu oraz świadczenia, których nie wlicza się do dochodu.

Proponuje się uzupełnienie katalogu świadczeń, które nie są wliczane do dochodu ustalonego na podstawie art. 8 ust. 3 o następujące świadczenia:

- 1) pomoc finansową przyznaną repatriantom, o której mowa w ustawie z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1472), z uwagi na jej szczególny charakter;
- 2) środki finansowe przyznawane w ramach działań podejmowanych przez organy publiczne mające na celu poprawę jakości powietrza lub ochronę środowiska naturalnego. Aktualnie wszelkiego rodzaju wsparcie udzielane w ramach programów rządowych lub samorządowych może zostać zaliczone do dochodu na potrzeby ustalenia np. prawa do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Biorąc pod uwagę, że przyznane środki nie mogą być wykorzystane w innym celu niż wskazany w powyżej wskazanych dokumentach zasadne jest wyłączenie ich wprost w ustawie spod dochodu ustalane na potrzeby pomocy społecznej;
- 3) zwrot kosztów, o których mowa w art. 39a ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.), tj. kosztów przejazdu dziecka i opiekuna, które są zwracane opiekunom dowożącym dzieci niepełnosprawne (lub inne uprawnione) do szkoły lub przedszkola.

W art. 1 w pkt 2 projektu ustawy wprowadzono zmianę w art. 9 w ust. 8a ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z obowiązującymi regulacjami kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyniku badań prognozy interwencji socjalnej, a minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego ogłasza, w drodze obwieszczenia, zweryfikowane kryteria dochodowe. W przypadku gdy Rada Dialogu Społecznego nie uzgodni w przewidzianym terminie kryteriów dochodowych, Rada Ministrów ustala nie niższe niż w przedstawionej propozycji kryteria dochodowe oraz kwoty, o których mowa w ust. 5 i 6, w drodze rozporządzenia, w terminie do dnia 15 lipca danego roku. Zweryfikowane kryteria dochodowe oraz kwoty, o których mowa w art. 9 ust. 5 i 6, obowiązują od dnia 1 października roku, w którym jest przeprowadzana weryfikacja. Proponuje się, aby zweryfikowane kryteria dochodowe oraz kwoty, o których mowa w art. 9 ust. 5 i 6, obowiązywały od dnia 1 stycznia roku, następującego po roku, w którym jest przeprowadzana weryfikacja (zmieniany art. 9 ust. 8a), co ułatwi planowanie w budżecie zmian w wydatkach na pomoc społeczną.

Zmiany projektowane w art. 1 w pkt 3 w lit. a oraz w art. 1 w pkt 16–18 dotyczą pomocy udzielanej cudzoziemcom.

Do zadań wojewody należy m.in. koordynowanie działań w zakresie integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2020 r. poz. 35), w szczególności w zakresie wskazania im miejsca zamieszkania, oraz prowadzenie rejestru zatwierdzonych indywidualnych programów integracji.

Zgodnie z obowiązującym art. 22 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej do zadań wojewody należy koordynowanie działań w zakresie integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, w szczególności w zakresie wskazania im miejsca zamieszkania, oraz prowadzenie rejestru zatwierdzonych indywidualnych programów integracji. Projektowana w art. 1 w pkt 3 w lit. a projektu ustawy zmiana art. 22 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej polega na skreśleniu wyrazów „w szczególności w zakresie wskazania im miejsca zamieszkania.”.

Proponuje się uchylene obowiązującego art. 91 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym pomoc dla cudzoziemca nie przysługuje cudzoziemcowi będącemu małżonkiem obywatela polskiego (art. 1 pkt 16 lit. a projektu ustawy).

Obecnie pomoc dla cudzoziemca nie przysługuje cudzoziemcowi będącemu małżonkiem obywatela polskiego. Zgodnie ze stanem faktycznym liczba przypadków, w których cudzoziemcy starający się o wsparcie procesu integracji na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, jednocześnie będącymi w związku małżeńskim z obywatelem polskim jest marginalna. Ponadto, pomoc dla cudzoziemców realizowana w ramach indywidualnego programu integracji, obok pomocy w formie świadczeń pieniężnych, zobowiązuje cudzoziemca również do uczestnictwa w kursach języka polskiego, a także do zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy i aktywnego poszukiwania pracy. Pomoc ta ma również na celu udzielanie wsparcia cudzoziemcom w ramach poradnictwa specjalistycznego oraz w kontaktach z innymi instytucjami, w tym: instytucjami rynku pracy, organizacjami pozarządowymi czy ze środowiskiem lokalnym. Z uwagi na szeroki i różnorodny zakres wsparcia cudzoziemiec będący małżonkiem obywatela polskiego nie powinien być wykluczony z grona odbiorców pomocy dla cudzoziemców.

Proponuje się także, aby pomoc dla cudzoziemca nie przysługiwała małoletniemu cudzoziemcowi, który uzyskał na terenie Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą po zakończeniu realizacji indywidualnego programu integracji przez jego przedstawiciela ustawowego (art. 1 pkt 17 lit. b projektu ustawy – dodany art. 91 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej). Małoletnie dziecko nie może być samodzielnym uczestnikiem indywidualnego programu integracji po jego zakończeniu przez rodzica, ponieważ pomoc integracyjna nie ogranicza się tylko do wypłaty cudzoziemcom świadczeń pieniężnych, ale polega na wypełnianiu przez cudzoziemca szeregu ustalonych wcześniej zobowiązań, m.in. aktywnego poszukiwania pracy, nauki języka polskiego, współpracy z realizatorem programu, integracji ze środowiskiem lokalnym i organizacjami pozarządowymi.

Projektowana ustawa dokonuje również zmiany w art. 93 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy o pomocy społecznej (art. 1 pkt 17 lit. b projektu ustawy), zgodnie z którym cudzoziemiec jest obowiązany do zameldowania się w miejscu zamieszkania. W praktyce obecny przepis pozostaje przepisem „martwym” ze względu na fakt niechęci osób wynajmujących mieszkania tej grupie cudzoziemców do ich zameldowania. Oznacza to, że cudzoziemcy nie mogą w praktyce zrealizować postanowień ustawy. Proponuje się, aby cudzoziemiec był obowiązany do wskazania miejsca zamieszkania. Propozycja nowego przepisu jest dodatkowo zgodna z innymi przepisami ustawy, które stanowią, że właściwą miejscowo do udzielenia świadczeń z pomocy społecznej jest gmina miejsca zamieszkania.

W art. 1 w pkt 18 w lit. a projektu ustawy proponuje się również uchylenie ust. 2 w art. 94 ustawy o pomocy społecznej, który stanowi, iż cudzoziemiec zamieszkuje w miejscu wskazanym przez wojewodę działającego w tej sprawie w porozumieniu z powiatowym centrum pomocy rodzinie oraz gminą. W praktyce wojewodowie nie mają żadnych możliwości wskazania cudzoziemcowi miejsca zamieszkania, co powoduje, że przepis de facto jest przepisem „martwym”.

W art. 1 w pkt 18 w lit. c projektu ustawy proponuje się doprecyzowanie dotychczasowego brzmienia art. 94 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej, który był różnie interpretowany. Zmieniany przepis doprecyzowuje zakres czynności, które wykonać powinny kolejno: starosta właściwy ze względu na dotychczasowe miejsce zamieszkania cudzoziemca oraz starosta właściwy ze względu na nowe miejsce zamieszkania. Ponadto, doprecyzowano przedmiotową regulację w zakresie długości trwania i okresu, na jaki powinna być przyznana pomoc dla cudzoziemca w sytuacji, kiedy zmienia on miejsce zamieszkania.

Proponuje się również zmianę art. 94 ust. 8 ustawy o pomocy społecznej (art. 1 pkt 18 lit. d projektu ustawy), który w obowiązującym brzmieniu stanowi, iż w przypadku gdy zmiana miejsca zamieszkania cudzoziemca jest związana ze zmianą województwa, starosta właściwy ze względu na dotychczasowe miejsce zamieszkania cudzoziemca informuje o tym właściwych wojewodów. Projektowany przepis w nowym brzmieniu rozszerza liczbę podmiotów, które powinny zostać poinformowane o sytuacji, w której zmiana miejsca zamieszkania przez cudzoziemca wiąże się z zmianą województwa, o starostę właściwego ze względu na nowe miejsce zamieszkania cudzoziemca. Ponadto w projektowanym przepisie nałożono również obowiązek przekazania realizowanego programu przez starostę właściwego ze względu na dotychczasowe miejsce zamieszkania cudzoziemca do starosty właściwego ze względu na jego nowe miejsce zamieszkania.

W art. 1 w pkt 18 w lit. e projektu ustawy uzupełniono art. 94 ustawy o pomocy społecznej o nową regulację (dodany ust. 9), którego głównym celem jest wskazanie czynności leżących po stronie powiatowego centrum pomocy rodzinie właściwego ze względu na nowe miejsce zamieszkania cudzoziemca oraz wojewody właściwego ze względu na nowe miejsce zamieszkania cudzoziemca w sytuacji, w której zmiana miejsca zamieszkania przez cudzoziemca związana jest ze zmianą województwa.

Zmiany proponowane w art. 1 w pkt 3 w lit. b oraz w pkt 4 projektu ustawy mają na celu wprowadzenie możliwości realizacji programów przyjętych przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego przez wojewodę lub we współpracy z wojewodą, co może mieć pozytywny wpływ na realizację programów oraz szybkość przekazywania i rozliczania przyznawanych w ramach programu środków (zmieniony art. 22 pkt 7 ustawy o pomocy społecznej).

Zmiana wprowadzona w art. 1 w pkt 4 projektu ustawy ma na celu uzupełnienie regulacji wymienionej w art. 1 w pkt 3 w lit. b projektu poprzez dodanie art. 24a, zgodnie z którym realizacja resortowego programu przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego może odbywać się we współpracy z wojewodą, co ułatwi realizację programów oraz przyspieszy przekazywanie i rozliczanie przyznawanych w ramach programu środków.

W art. 1 w pkt 5 projektu ustawy proponuje się zmianę art. 38 ust. 2 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej w zakresie ustalania wysokości zasiłku okresowego w przypadku osoby samotnie gospodarującej. Wysokość zasiłku okresowego ustalona została przez ustawodawcę w wysokości minimalnej i maksymalnej, co wynika z treści art. 38 ust. 2 ustawy o pomocy

społecznej. W przypadku osób samotnie gospodarujących zasiłek okresowy ustala się do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 418 zł miesięcznie. Kwota maksymalna została wskazana w ustawie o pomocy społecznej wprost i nie podlegała weryfikacji, co oznaczało, że każda jej zmiana wymagała nowelizacji ustawy o pomocy społecznej. W projektowanym art. 38 ust. 2 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej zaproponowano, aby w przypadku ww. osób zasiłek był ustalany do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że miesięczna kwota zasiłku nie może być wyższa niż kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Propozycja ma na celu uelastycznienie przedmiotowej regulacji, a wysokość maksymalna zasiłku okresowego będzie zmieniać się każdorazowo wraz ze zmianą kryteriów dochodowych, co pozytywnie wpłynie na sytuację osób pobierających to świadczenie. Aktualna wysokość kryterium dochodowego na osobę w rodzinie wynosi 528 zł – zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych w pomocy społecznej (Dz. U. poz. 1358).

W art. 1 w pkt 6 dokonano zmiany w art. 39 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. W myśl art. 39 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Chociaż zgodnie z definicją słownikową „opał” oznacza „to czym się ogrzewa pomieszczenie”, to termin ten najczęściej jest utożsamiany z materiałem służącym do palenia w piecu, np. węglem, względnie drewnem czy torfem. Biorąc pod uwagę, że nie są to aktualnie jedyne sposoby i źródła ogrzewania mieszkania (w szczególności mając na uwadze regulacje podejmowane w ramach programów antysmogowych), proponuje się występujące na gruncie powyższej regulacji pojęcie „opał” zastąpić pojęciem „ogrzewanie, w tym opał”.

W art. 1 pkt 7 projektu ustawy zmieniono również wymogi określone w obowiązującym art. 48a ustawy o pomocy społecznej dotyczące wykształcenia opiekunów wykonujących czynności w zakresie usług świadczonych w schronisku dla osób bezdomnych, w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowni czy ogrzewalni.

W zakresie zmian dotyczących poziomu wykształcenia opiekunów określonego w zmienianym art. 48a ustawy o pomocy społecznej rozszerzono zakres osób mogących ubiegać się o pracę w charakterze opiekuna poprzez zmniejszenie wymogu wykształcenia.

Jednocześnie, w celu zapewnienia optymalnej jakości usług, dodano obowiązek posiadania doświadczenia w pracy z osobami bezdomnymi dla osób posiadających wykształcenie zasadnicze branżowe lub zasadnicze zawodowe. Zatem osoba z wykształceniem średnim i wyższym, ale bez doświadczenia będzie mogła być takim opiekunem.

Wyjątek stanowią wymogi wobec opiekunów zatrudnionych w schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Z uwagi na specyficzne potrzeby beneficjentów tego rodzaju wsparcia zachowany został wobec opiekunów zatrudnionych w przedmiotowych placówkach wymóg udokumentowanego co najmniej rocznego doświadczenia zawodowego, polegającego na świadczeniu usług opiekuńczych osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, niezależnie od poziomu wykształcenia osób zatrudnianych na tym stanowisku.

Jak wykazała praktyka na przestrzeni kilku miesięcy, posiadanie średniego wykształcenia, zgodnie z aktualnie obowiązującym wymogiem, nie zawsze przekłada się na posiadanie umiejętności istotnych do wykonywania obowiązków na przedmiotowym stanowisku. O wiele bardziej istotne, z punktu widzenia jakości świadczonych usług, jest doświadczenie w pracy z osobami w kryzysie bezdomności. Co więcej, funkcję opiekuna w tego typu placówkach niejednokrotnie pełnią byli mieszkańcy placówki, którzy nie posiadają wykształcenia średniego bądź dokumentów potwierdzających poziom wykształcenia. Dotychczasowe doświadczenia potwierdzają, że ze względu na doświadczenie osoby te bardzo dobrze wykonują powierzone im zadania, pomimo posiadania niższego poziomu wykształcenia. Ponadto praktyka ta stanowi istotny element procesu reintegracji społecznej i zawodowej tych osób.

Art. 1 pkt 8 projektu ustawy przewiduje zmianę postulowaną przez osoby zarówno potrzebujące usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych, jak również przez osoby i podmioty świadczące te usługi. W dodanym art. 50a ustawy o pomocy społecznej przewidziano możliwość przyznania usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych w trybie pilnym („przyspieszonym”), uzasadnionym nagłą zmianą stanu zdrowia osoby, której będą świadczone. W tym przypadku najpierw osoba zostanie objęta niezbędną opieką, a dopiero później organ będzie mógł zakończyć postępowanie, tj. wydać decyzję.

Art. 1 pkt 9 projektu ustawy przewiduje uchYLENIE obowiązku odpłatności za usługi świadczone w ośrodkach wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi, niebędącymi usługami całodobowymi (uchylony art. 51b ust. 1 ustawy o pomocy społecznej).

Dochody z tytułu odpłatności nie są znaczące dla budżetu państwa, natomiast dla osób z zaburzeniami psychicznymi jest to znaczący wydatek w ich budżecie lub w budżetach ich rodzin. W postulatach dotyczących uchylenia tego przepisu wielokrotnie wskazywano na nierówność prawa w tym zakresie w odniesieniu do np. warsztatów terapii zajęciowej, gdzie uczestnicy zajęć o podobnych dysfunkcjach nie są zobligowani do ponoszenia opłat za korzystanie z usług warsztatu terapii zajęciowej.

Pozostawiono odpłatność za pobyt całodobowy w środowiskowych domach samopomocy. Pobyt ten ma inny cel i charakter niż pobyt dzienny oraz generuje większe nakłady finansowe związane z całodobowym przebywaniem uczestnika w środowiskowym domu samopomocy – całodobowe zatrudnienie kadry, koszty utrzymania obiektu, rozszerzony charakter świadczonych usług. Odpłatność ta jest ustalana podobnie do odpłatności osoby za pobyt w domu pomocy społecznej (w wysokości 70% dochodu osoby, proporcjonalnie do okresu pobytu.)

Powyższa regulacja spowoduje zmniejszenie obciążeń administracyjnych po stronie samorządu (brak konieczności ustalania odpłatności i wydawania decyzji w tej sprawie oraz pobierania i przekazywania do budżetu państwa pobranych opłat). Zmiana ta pozytywnie wpłynie również na gospodarstwa domowe przez zmniejszenie obciążeń finansowych.

W związku ze zgłaszanymi przez jednostki samorządu terytorialnego postulatami w art. 1 w pkt 10 projektu ustawy wprowadzono możliwość dofinansowania ze środków własnych tych jednostek zadania zleconego, jakim jest prowadzenie ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (tj. środowiskowych domów samopomocy oraz klubów samopomocy) – dodany art. 51c ust. 6 ustawy o pomocy społecznej.

Zmiana w art. 1 w pkt 11 projektu ustawy ma na celu umożliwienie prowadzenia rodzinnego domu pomocy również na terenie gminy sąsiadującej z gminą, na terenie której nie ma możliwości prowadzenia takiego domu lub zapewnienia dostatecznej liczby miejsc w prowadzonych na jej terenie rodzinnych domach pomocy (dodany art. 52 ust. 2b ustawy o pomocy społecznej). Wprowadzenie tej zmiany postulowały jednostki samorządu terytorialnego, które nie mogły znaleźć na własnym terenie podmiotów chcących podjąć się prowadzenia na ich rzecz rodzinnych domów pomocy, natomiast władze jednostek sąsiadujących nie widziały potrzeby utworzenia tego rodzaju wsparcia na swoim terenie (przez co nie było możliwe ani zawarcie umowy na prowadzenie rodzinnego domu pomocy ani podpisania odpowiedniego porozumienia między sąsiadującymi gminami).

W art. 1 w pkt 12 projektu ustawy dodano możliwość skierowania do jednego (tego samego) domu pomocy społecznej wspólnie małżonków, jak również rodzica z dorosłym dzieckiem pomimo zakwalifikowania ich do różnych typów domu pomocy społecznej (dodany art. 54a ustawy o pomocy społecznej). Regulacja ma na celu umożliwienie podtrzymywania więzi rodzinnej pomimo skierowania ww. osób do placówki zapewniającej całodobowe wsparcie. Analogicznie regulacja będzie mogła mieć zastosowanie w przypadku, gdy jedna z tych osób przebywa już w domu pomocy społecznej.

W art. 1 w pkt 13 projektu ustawy dodano w obowiązującym art. 65 ustawy o pomocy społecznej regulację doprecyzowującą, zgodnie z którą w przypadku domów pomocy społecznej prowadzonych przez podmioty niepubliczne, o których mowa w art. 57 ust. 1 pkt 2–4 ustawy o pomocy społecznej, jeżeli nie są one prowadzone na zlecenie organu jednostki samorządu terytorialnego, wydatki związane z zapewnieniem całodobowej opieki mieszkańcom oraz zaspokajaniem ich niezbędnych potrzeb bytowych i społecznych, wydatki ponoszone na niezbędne usługi pielęgnacyjne w zakresie wykraczającym poza uprawnienia wynikające z przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, a także opłaty ryczałtowe i częściową odpłatność do wysokości limitu ceny, przewidziane w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – mogą zostać uregulowane odmiennie w umowie stanowiącej podstawę pobytu mieszkańca w domu pomocy społecznej lub w regulaminie domu pomocy społecznej.

Co do zasady podmiot chcący prowadzić dom pomocy społecznej musi złożyć odpowiedni wniosek o wydanie zezwolenia na prowadzenie tego typu placówki do wojewody właściwego ze względu na miejsce położenia domu. W przypadku gdy podmiot ten spełni określone w ustawie i aktach wykonawczych warunki i standardy, wojewoda wydaje mu zezwolenie na prowadzenie domu. Regulacje art. 58 ust. 1, 3 i 4 ustawy regulują kwestie ponoszenia kosztów za pewne usługi. Nie kwestionując konieczności spełnienia standardów i wykonywania usług w nich przewidzianych, podmioty prowadzące prywatną działalność (w tym działalność gospodarczą) mają prawo samodzielnie uregulować kwestie ponoszenia pewnych wydatków i pokrywania kosztów. W związku z pojawiającymi się wątpliwościami co do stosowania powyżej wskazanej regulacji do podmiotów prywatnych podjęto decyzję o doprecyzowaniu tej kwestii w ustawie.

W art. 1 w pkt 14 projektu ustawy dokonano zmiany w art. 68a pkt 4 i 5 ustawy o pomocy społecznej.

Przepis art. 68a pkt 4 i 5 ustawy o pomocy społecznej w brzmieniu nadanym z dniem 1 stycznia 2020 r. zawiera regulacje dotyczące wymogu kwalifikacji personelu opiekuńczego zatrudnionego w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, a także wymóg minimalnego zatrudnienia pracowników wykonujących czynności w ramach usług opiekuńczych.

Zgodnie z art. 68a pkt 4 ustawy o pomocy społecznej podmiot prowadzący ww. placówkę jest obowiązany do wykonywania czynności, o których mowa w art. 68 ust. 1 pkt 1 (usługi opiekuńcze) zatrudniać osoby posiadające kwalifikacje niezbędne do wykonywania zawodu lekarza, pielęgniarki, ratownika medycznego, opiekuna w domu pomocy społecznej, opiekuna osoby starszej, asystenta osoby niepełnosprawnej, opiekunki środowiskowej, opiekuna medycznego albo osoby posiadające udokumentowane co najmniej 2-letnie doświadczenie zawodowe polegające na świadczeniu usług opiekuńczych osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku oraz ukończone szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy.

Jednocześnie na podstawie art. 68a pkt 5 podmiot prowadzący ww. placówkę jest obowiązany zatrudniać osoby, o których mowa w pkt 4, w wymiarze nie mniej niż 1/3 pełnego wymiaru czasu pracy na jedną osobę przebywającą w placówce, nie mniej niż w wymiarze 4,5 pełnego wymiaru czasu pracy, z tym że czas pracy osoby fizycznej prowadzącej placówkę, spełniającej warunki, o których mowa w pkt 4, zalicza się w wymiarze 1/2 pełnego wymiaru czasu pracy, a w przypadku prowadzenia więcej niż jednej placówki zalicza się w wymiarze 1/2 pełnego wymiaru czasu pracy tylko w jednej placówce.

Jeśli chodzi o wymóg zatrudniania osób do wykonywania czynności opiekuńczych, brzmienie przepisu art. 68a pkt 5 wskazuje na konieczność zatrudnienia osób na umowę o pracę.

Stosownie do art. 6 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1690) podmioty prowadzące działalność w formie placówki całodobowej opieki, na którą uzyskały zezwolenie przed dniem wejścia w życie art. 68a pkt 4, czyli przed dniem 1 stycznia 2020 r., są obowiązane zatrudnić osoby posiadające kwalifikacje, o których mowa w tym przepisie, w terminie do dnia 1 czerwca 2021 r.

W przepisach przejściowych przewidziano również, że podmioty prowadzące działalność w formie placówki całodobowej opieki, na którą uzyskały zezwolenie przed dniem wejścia w życie art. 68a pkt 5, zatrudniają pracowników wykonujących czynności opiekuńcze:

1) na zasadach dotychczasowych do dnia 31 maja 2020 r.,

2) od dnia 1 czerwca 2020 r. do dnia 31 maja 2021 r. w wymiarze nie mniejszym niż 1/4 pełnego wymiaru czasu pracy na jedną osobę przebywającą w placówce,

3) od dnia 1 czerwca 2021 r. w wymiarze określonym w art. 68a pkt 5

– z tym że do dnia 31 maja 2021 r. nie stosuje się wymogu minimalnego poziomu zatrudnienia określonego w art. 68a pkt 5.

Zaproponowano, aby podmiot prowadzący placówkę był obowiązany do zapewnienia wykonywania czynności, o których mowa w art. 68 ust. 1 pkt 1 przez określone osoby świadczące pracę na podstawie umowy o pracę lub innej umowy.

W art. 1 w pkt 15 projektu ustawy proponuje się doprecyzowanie obowiązującego art. 90 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, który wskazuje na obowiązek ponoszenia częściowych kosztów utrzymania mieszkania chronionego tylko w sytuacji, gdy osoba zamieszkuje w nim korzystając jednocześnie ze wsparcia w tym mieszkaniu.

W art. 1 w pkt 19 projektu ustawy dodano regulację mającą na celu wprowadzenie w zakresie opłat za świadczenia rozwiązania analogicznego do świadczeń pieniężnych nienależnie pobranych (dodany art. 98a ustawy o pomocy społecznej). Jeżeli osoba lub rodzina ponosząca opłatę za świadczenia przedstawi nieprawdziwe informacje na temat swojej sytuacji osobistej i dochodowej lub nie poinformuje o zmianie tej sytuacji, która to zmiana ma wpływ na wysokość ponoszonej odpłatności, to gmina lub powiat może dochodzić zwrotu wydatków poniesionych na pomoc, w wysokości różnicy pomiędzy tym co osoba lub rodzina wniosła, a tym co wnieść powinna – biorąc pod uwagę właściwie ustalony stan faktyczny występujący w danym czasie w konkretnej sprawie. W związku z tym, że zmiana – zgodnie z dominującą linią orzeczniczą – może dotyczyć tylko sytuacji na przyszłość, gmina nie ma często instrumentu umożliwiającego ściągnięcie należności (tak jak jest to w przypadku świadczeń pieniężnych) od nieuczciwych beneficjentów pomocy społecznej (choć w niektórych przypadkach, np. w odpłatności ponoszonej za dom pomocy społecznej orzecznictwo sądów administracyjnych dopuszcza wydawanie decyzji za okres wstecz). W celu wyeliminowania wątpliwości i rozbieżnych rozstrzygnięć w przedmiotowym zakresie w skali kraju, zaproponowano dodanie art. 98a. Należy przy tym mieć na względzie fakt, że w obowiązującym aktualnie stanie prawnym osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej są obowiązane niezwłocznie poinformować organ, który przyznał świadczenie, o każdej zmianie w ich sytuacji osobistej, dochodowej i majątkowej, która wiąże się z podstawą do przyznania świadczeń (art. 109 ustawy o pomocy społecznej).

W art. 1 w pkt 20 projektu ustawy dodano w art. 101 ustawy o pomocy społecznej regulację, zgodnie z którą w przypadku, gdy osoba przebywająca w prywatnej placówce zapewniającej całodobową opiekę lub w prywatnym domu pomocy społecznej na podstawie umowy cywilnej i ubiega się o przyjęcie do domu pomocy społecznej w trybie ustawy o pomocy społecznej, właściwa miejscowo do udzielenia i w związku z tym późniejszego finansowania tego świadczenia jest gmina miejsca zamieszkania tej osoby sprzed rozpoczęcia pobytu w tego typu placówce. W praktyce zdarza się często, że w małych gminach, atrakcyjnych pod kątem krajobrazowym, powstają liczne prywatne placówki i domy oferujące osobom starszym, niepełnosprawnym lub przewlekle chorym całodobową opiekę. W przypadku gdy osoba przebywająca w tego typu obiekcie z różnych przyczyn nie jest w stanie ponieść w dalszym ciągu pełnej odpłatności lub z góry zakłada przy rozpoczęciu pobytu w tego typu obiekcie możliwość wsparcia finansowego przez gminę, składa wniosek o skierowanie do domu pomocy społecznej. Często osoby te wprost wskazują, choć przepisy nie dopuszczają z automatu takiej możliwości, że chcą być skierowane właśnie do tego domu, w którym przebywają. Stosownie do obowiązujących przepisów gminą właściwą do udzielenia tego wsparcia jest gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania. Zgodnie z orzecnictwem sądów administracyjnych w przypadku takich osób właściwa jest gmina miejsca zamieszkania mieszkańca domu – gmina miejsca położenia tej placówki (niezależnie od czasu realnego dotychczasowego pobytu tej osoby na terenie gminy i celów tego pobytu) – co nie wydaje się prawidłowe. Małe gminy ponoszą więc bardzo duże, niewspółmierne do możliwości, koszty utrzymania wielu mieszkańców domów pomocy społecznej tylko dlatego, że na ich terenie znajdują się prywatne podmioty świadczące całodobowe usługi opiekuńcze.

W art. 1 w pkt 21 zaproponowano doprecyzowanie brzmienia art. 103 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, dzieląc go na dwie jednostki redakcyjne, tak by wyeliminować wątpliwości, jakie z reguły są stosowane przy ustalaniu odpłatności, a jakie przy jej ewentualnej zmianie.

W art. 1 pkt 22 projektu ustawy zmieniono brzmienie art. 104 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej w zakresie potrąceń dokonywanych na pobieranych świadczeniach z pomocy społecznej oraz maksymalnej ich wysokości. Proponuje się, aby w przypadku posiadania uprawnień do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej opłaty za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych (poza nienależnie pobranymi świadczeniami) mogły być potrącone bezpośrednio z wypłacanych bieżących świadczeń z pomocy społecznej, co może również ułatwić ponoszenie tego typu opłat beneficjentom wsparcia. Proponuje się także wprowadzenie wprost w przepisach maksymalnej granicy potrącenia.

Ma to na celu uniknięcie sytuacji, gdy osoba, która jest uprawniona do świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej, w rzeczywistości na skutek potrącenia nie otrzymuje wsparcia i pozostaje bez środków do życia.

W art. 1 pkt 23 projektu ustawy do katalogu podmiotów, które obowiązane zostały do udzielenia odpowiednich informacji na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej lub pracownika socjalnego, w związku z pojawiającymi się na tym gruncie wątpliwościami, dodano „gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych” (art. 105 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej).

W art. 1 w pkt 24 projektu ustawy doprecyzowano przepis art. 106 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej. Na podstawie art. 106 ust. 7 w przypadku złożenia przez osobę, która nie posiada orzeczenia o całkowitej niezdolności do pracy w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych lub orzeczenia o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, wniosku o przyznanie zasiłku stałego wraz z wymaganą dokumentacją oraz potwierdzeniem złożenia wniosku o przyznanie świadczenia uzależnionego od niezdolności do pracy albo wniosku o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, wszczyna się postępowanie o ustalenie uprawnienia do zasiłku stałego, a następnie po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego w przypadku spełnienia określonych warunków – postępowanie zawiesza się do dnia dostarczenia orzeczenia.

Ustawodawca w obowiązującym art. 106 ust. 11 przewidział, że w przypadku niedostarczenia ww. orzeczeń, w terminie 3 lat od dnia zawieszenia ww. postępowania, zawieszone postępowanie podejmuje się z urzędu. Proponuje się doprecyzowanie przepisu poprzez wskazanie, że zawieszone postępowanie może być również podjęte z urzędu w przypadku gdy organy przyznające świadczenia powzięły informację o wydaniu takiego orzeczenia.

Zmiana w art. 1 pkt 25 projektu ustawy ma charakter doprecyzowujący. Proponuje się uzupełnienie art. 107 ust. 1a ustawy o pomocy społecznej, tj. dodanie, że rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadza się również w sytuacjach wskazanych w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2017 r. poz. 2092, z późn. zm.).

W art. 1 pkt 26 projektu ustawy doprecyzowano przepisy w zakresie procedury zawierania kontraktu socjalnego z osobą bezdomną. Ze względu na brak regulacji obecnie występują

wątpliwości w kwestii ustalenia właściwości miejscowej w zakresie odpowiedzialności za opracowanie, realizację oraz podsumowanie działań zawartych w kontrakcie socjalnym. W związku z art. 101 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym w przypadku osoby bezdomnej właściwą miejscowo jest gmina ostatniego zameldowania na pobyt stały – najczęściej kontrakt socjalny sporządzany był i zawierany z osobą bezdomną przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na ostatnie miejsce zameldowania. Niejednokrotnie osoba bezdomna od dłuższego czasu nie miała żadnych kontaktów z miejscem ostatniego zameldowania, stąd też pracownik socjalny nie znał osoby, z którą zawierał kontrakt, z kolei osoba bezdomna z różnych względów nie miała woli powrotu do miejsca ostatniego zameldowania. Wobec powyższego, a także mając na względzie cel oraz sposób realizacji kontraktu socjalnego, proponuje się, aby jedną ze stron umowy był pracownik socjalny ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce pobytu osoby bezdomnej. Z uwagi na fakt, iż umowa ta może się wiązać z pewnymi zobowiązaniami finansowymi, które pokrywa ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na ostatnie miejsce zameldowania osoby bezdomnej, treść kontraktu socjalnego przed jego zawarciem uzgadnia się z pracownikiem socjalnym ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na ostatnie miejsce zameldowania tej osoby na pobyt stały. Przyjęta w dodanym art. 108 ust. 1a ustawy o pomocy społecznej koncepcja stanowi realizację postulatów zgłaszanych przez ośrodki pomocy społecznej, jak również Rzecznika Praw Obywatelskich.

W art. 1 pkt 27 projektu ustawy proponuje się rezygnację z możliwości kierowania przez powiatowe centrum pomocy rodzinie wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami, gdyż nie daje prawnej możliwości przedmiotowym organom do ich rozpatrzenia ze względu na szczegółową regulację mówiącą o osobach uprawnionych do wystąpienia z takim wnioskiem (uchylenie art. 112 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej).

Uwzględniając postulaty pracodawców zgłaszających problemy z pozyskiwaniem nowych kadr do pracy socjalnej, poszerzono katalog możliwości uzyskania uprawnień w zawodzie. Projekt ustawy przewiduje możliwość zdobycia uprawnień do wykonywania zawodu pracownika socjalnego przez umożliwienie zdobycia kwalifikacji w ramach ukończenia studiów podyplomowych z zakresu metodyki i metodologii pracy socjalnej, w szkole realizującej studia na kierunku praca socjalna, po uprzednim ukończeniu studiów na kierunkach wymienionych w art. 116 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej.

Mając na uwadze stały wzrost zapotrzebowania jednostek organizacyjnych pomocy społecznej na pracowników socjalnych i zgłaszane do projektodawcy problemy w pozyskiwaniu nowych kadr na te stanowiska, uzasadnione jest wprowadzenie dodatkowej ścieżki kształcenia umożliwiającej absolwentom pokrewnych kierunków studiów uzupełnienie posiadanej wiedzy o zagadnienia specyficzne dla obszaru kwalifikacji pracownika socjalnego i uzyskanie tą drogą uprawnień do wykonywania tego zawodu.

Wprowadzenie przepisu art. 116 ust. 1 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej umożliwi uzyskanie kwalifikacji do zatrudnienia na stanowisku pracownika socjalnego osobom, które ukończyły studia wyższe pierwszego lub drugiego stopnia na jednym z kierunków pokrewnych: pedagogika, pedagogika specjalna, politologia, polityka społeczna, psychologia, socjologia i chciałyby uzyskać uprawnienia do wykonywania zawodu pracownika socjalnego poprzez ukończenie kształcenia uzupełniającego.

Metodologia i metodyka pracy socjalnej stanowią odrębny blok przedmiotowy z zakresu teorii oraz praktyki pracy socjalnej, ściśle powiązany ze specjalistycznym przygotowaniem do zawodu pracownika socjalnego. Blok ten nie był realizowany na pokrewnych kierunkach studiów.

Uczelnie posiadające doświadczenie w prowadzeniu studiów na kierunku praca socjalna zapewnią odpowiedni poziom realizacji standardów teoretycznego i praktycznego kształcenia specjalistycznego na studiach podyplomowych z zakresu metodologii i metodyki pracy socjalnej.

Wychodząc naprzeciw postulatom zgłaszanym przez pracowników socjalnych – projekt ustawy przewiduje szereg przepisów mających na celu poprawę ich warunków pracy (art. 1 pkt 30–31 projektu ustawy).

Zaproponowano, aby pracownikom socjalnym zatrudnionym w ośrodkach pomocy społecznej oraz w powiatowym centrum pomocy rodzinie do pomocy psychologicznej w przypadku wystąpienia sytuacji bezpośrednio zagrażającej ich życiu lub zdrowiu w związku z wykonywanymi czynnościami służbowymi – przysługiwała pomoc psychologiczna. Ponadto nowe regulacje przewidują możliwość szkoleń dla ww. pracowników, podnoszących poziom bezpieczeństwa osobistego podczas wykonywania czynności zawodowych. Szkolenia będzie przeprowadzał pracodawca co najmniej raz na 2 lata.

W projektowanych przepisach przewidziano również skrócenie terminu od którego uzależnione jest prawo do dodatkowego urlopu dla pracowników socjalnych z 5 do 3 lat, a także zwiększono kwotę dodatku do wynagrodzenia pracownika socjalnego zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, do którego

podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej w środowisku lub przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki – z 250 zł do 400 zł. (zmieniony art. 121 ust. 3 i 3a ustawy o pomocy społecznej).

Proponowane zmiany są odpowiedzią na postulaty pracowników socjalnych, którzy realizują szereg odpowiedzialnych i wymagających zadań. Trud pracy pracowników socjalnych mają minimalizować przysługujące im uprawnienia, w tym m.in. dodatkowy urlop. Przeciwdziałając negatywnym skutkom, zaproponowano poprawę warunków pracy pracowników socjalnych poprzez skrócenie terminu, od którego uzależnione jest prawo do dodatkowego urlopu. Uzasadnienie do projektowanej ustawy zostanie uzupełnione w powyższym zakresie.

Jednocześnie dodano regulację, zgodnie z którą dodatek do wynagrodzenia pracownika socjalnego, o którym mowa w art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej, nie jest uwzględniany przy obliczaniu wysokości wynagrodzenia pracownika zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2018 r. poz. 2177 oraz z 2019 r. poz. 1564).

Projekt modyfikuje również wymagania dotyczące wykształcenia osób chcących ubiegać się o certyfikat superwizora pracy socjalnej (zarówno osób chcących przystąpić do szkolenia, jak i temporalnie – osób mogących podchodzić bezpośrednio do egzaminu bez spełnienia wymogu odbycia szkolenia).

Zwiększenie liczby superwizorów pracy socjalnej jest od wielu lat oczekiwane przez środowisko pracowników socjalnych. Wynika to z faktu bardzo dużego zapotrzebowania na indywidualne oraz grupowe konsultacje specjalistyczne, jak i poradnictwo superwizyjne, pomocne we wzmacnianiu kompetencji zawodowych oraz poszukiwaniu różnych efektywnych sposobów rozwiązywania problemów klientów w sytuacjach szczególnie trudnych.

Proponowane zmiany w art. 121a ust. 5 ustawy o pomocy społecznej spowodują ponadto zwiększenie liczby osób posiadających odpowiedni poziom wykształcenia i przygotowania zawodowego, które po wejściu przepisu będą mogły przystąpić do szkoleń na superwizora pracy socjalnej i poddać się egzaminowi sprawdzającemu, umożliwiającemu uzyskanie certyfikatu superwizora pracy socjalnej. Będą to osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania zawodu pracownika socjalnego na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej, posiadające jednocześnie wykształcenie magisterskie na kierunku lub w zakresie: praca socjalna lub na jednym z kierunków pokrewnych: pedagogika, pedagogika specjalna, politologia, politologia i nauki społeczne, polityka społeczna, praca socjalna, psychologia,

socjologia, nauki o rodzinie. Jednocześnie będą to osoby spełniające pozostałe warunki umożliwiające dotychczas przystąpienie do szkolenia dla supervisorów pracy socjalnej.

W art. 1 pkt 32 projektu ustawy wprowadzono art. 121b ustawy o pomocy społecznej szczegółowo regulujący system awansu zawodowego pracowników socjalnych, który będzie obligatoryjny (przy spełnieniu odpowiednich wymogów dotyczących wykształcenia i stażu pracy) w przypadku uzyskania dwóch następujących po sobie ocen, dokonywanych raz na dwa lata przez bezpośredniego przełożonego.

Zmiany proponowane w art. 1 w pkt 33 projektu ustawy o pomocy społecznej mają na celu podwyższenie dotychczasowych kar przewidzianych za prowadzenie nielegalnej placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku.

W pkt 33 w lit. a projektu ustawy proponuje się zmianę przepisu art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, polegającą na zwiększeniu kary pieniężnej za nierealizowanie zaleceń pokontrolnych, tj. wysokość „od 200 do 600 zł” zwiększyć do wysokości „od 500 do 12 000 zł.”

W pkt 33 w lit. b projektu ustawy zwiększono kary pieniężne za prowadzenie nielegalnej placówki. Zgodnie z obowiązującym art. 130 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej, kto bez zezwolenia prowadzi placówkę zapewniającą całodobową opiekę osobom w podeszłym wieku, przewlekle chorym lub niepełnosprawnym, w której przebywa nie więcej niż 10 osób – podlega karze pieniężnej w wysokości 10 000 zł., natomiast jeżeli w placówce przebywa więcej niż 10 osób – kara pieniężna wynosi 20 000 zł. Projektowane przepisy przewidują różne wysokości kar w zależności od ilości osób przebywających w nielegalnej placówce, tj. w przypadku gdy w danej placówce przebywa od 1 do 10 osób – kara wyniesie 10 000 zł; od 11 do 30 osób – 20 000 zł, a powyżej 30 osób – 30 000 zł.

W pkt 33 w lit c i d projektu ustawy zaproponowano również zwiększenie kar pieniężnych, o których mowa w art. 130 ust. 4 i 4a ustawy o pomocy społecznej, w przypadku prowadzenia przez placówkę nadal tej samej lub innej działalności po uprawomocnieniu się decyzji o nałożeniu kary pieniężnej za prowadzenie bez zezwolenia wojewody placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku – z 40 000 zł do 60 000 zł.

Pozostałe zmiany mają charakter doprecyzowujący.

Projekt ustawy przewiduje szereg przepisów przejściowych i dostosowujących, w szczególności odnoszących się do spraw i postępowań będących w toku (art. 2 projektu ustawy).

Art. 3 projektu ustawy zawiera przepis przejściowy dotyczący kwalifikacji osób świadczących usługi na stanowisku opiekuna w schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. W porównaniu z dotychczasowymi przepisami uregulowano kwestie dotyczące wykształcenia opiekunów. Zaproponowano więc, aby osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy nie posiadają kwalifikacji wymaganych od osób wykonujących czynności w zakresie usług świadczonych w tych placówkach (zmieniony art. 48a ust. 2h pkt 2 lit. b ustawy o pomocy społecznej) mogły nadal wykonywać te czynności, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2023 r.

Nie wprowadzono przepisów przejściowych w przypadku osób świadczących usługi na stanowisku opiekuna w noclegowniach, schroniskach dla osób bezdomnych oraz ogrzewalniach, z uwagi na to, że jest to alternatywa dla dotychczasowych wymogów, a nie ich zmiana.

Jednocześnie w art. 5 ustawy z dnia 8 lutego 2018 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. poz. 700) przewidziano, że osoby świadczące usługi na stanowisku opiekuna w noclegowniach, schroniskach dla osób bezdomnych lub ogrzewalniach, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy nie posiadają kwalifikacji wymaganych od osób wykonujących czynności w zakresie usług świadczonych w tych placówkach, mogą nadal wykonywać te czynności, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2020 r. W art. 4 projektu ustawy przewidziano, że pierwszej oceny pracowników socjalnych, o której mowa w art. 121b ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, dokonuje się w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

W przepisach przejściowych wskazano również, że decyzje ustalające odpłatność za korzystanie z usług dziennych świadczonych w ośrodkach wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w art. 51b ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, wygasają z dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej (art. 5).

Potrącenia, o których mowa w art. 104 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, na nowych zasadach będą miały zastosowanie do czynności dokonanych od dnia wejścia w życie ustawy (art. 6).

Do opłat za usługi lub świadczenia ustalonych na podstawie decyzji, za które należy rozumieć decyzje zmieniające wysokość ponoszonej odpłatności, wydanych przed dniem wejścia w życie

ustawy, stosuje się przepisy art. 98a ustawy o pomocy społecznej w dotychczasowym brzmieniu (art. 7).

W zakresie kontraktów socjalnych, zawartych na podstawie art. 108 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej przed dniem wejścia w życie niniejszej nowelizacji, stosuje się przepisy dotychczasowe (art. 8).

W art. 9 projektu ustawy przewidziano, że osoby posiadające wykształcenie uprawniające do wykonywania zawodu pracownika socjalnego oraz tytuł zawodowy magistra na jednym z kierunków lub w zakresie: pedagogika, pedagogika specjalna, politologia, politologia i nauki społeczne, polityka społeczna, praca socjalna, psychologia, socjologia, nauki o rodzinie, lub posiadające decyzję o uznaniu kwalifikacji w zawodzie regulowanym pracownika socjalnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. z 2018 r. poz. 2272), które od dnia 1 stycznia 2010 r., przeprowadziły co najmniej 500 godzin konsultacji i poradnictwa dla pracowników socjalnych z zakresu umiejętności interpersonalnych i społecznych, metodyki pracy socjalnej, diagnozy socjalnej, warsztatu pracy pracownika socjalnego lub aksjologii pracy socjalnej – polegających na wzmacnianiu kompetencji zawodowych pracowników socjalnych, mogą przystąpić do egzaminu, o którym mowa w art. 121a ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, w terminie nie dłuższym niż do dnia 31 grudnia 2020 r., bez konieczności odbywania szkolenia.

Proponowane zmiany do ustawy umożliwią zwiększenie liczby osób posiadających odpowiedni poziom wykształcenia i przygotowania zawodowego, które po wejściu przepisu będą mogły przystąpić do egzaminu na superwizora z pominięciem wymogu odbycia szkolenia. Będą to osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania zawodu pracownika socjalnego na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej, posiadające jednocześnie wykształcenie magisterskie na kierunku praca socjalna lub na jednym z kierunków pokrewnych: pedagogika, pedagogika specjalna, politologia, politologia i nauki społeczne, polityka społeczna, praca socjalna, psychologia, socjologia, nauki o rodzinie. Jednocześnie będą to osoby spełniające pozostałe warunki umożliwiające dotychczas zwolnienie z obowiązku odbywania szkolenia.

Przepisy przejściowe zawarte w art. 10 projektu ustawy regulują kwestię stosowania zmienionych przepisów dotyczących wysokości kar pieniężnych w przypadku prowadzenia nielegalnej działalności polegającej na zapewnieniu całodobowej opieki osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku. Do postępowań prowadzonych przez organy pierwszej i drugiej instancji w sprawie nałożenia kar pieniężnych,

wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się art. 130 ust. 1, 2, 4 i 4a ustawy o pomocy społecznej, w brzmieniu dotychczasowym. Istotny będzie więc moment oficjalnego wszczęcia postępowania w sprawie. Jeśli organ pierwszej instancji orzekał na podstawie dotychczasowych regulacji, to rozpoznanie przez organ drugiej instancji sprawy w zmienionym stanie prawnym nie będzie upoważniało do nałożenia kary w nowej wyższej wysokości.

Przepisów przejściowych nie przewidziano w odniesieniu do zmian wymogów dotyczących wykształcenia opiekunów wykonujących czynności w zakresie usług świadczonych w schronisku dla osób bezdomnych, noclegowni czy ogrzewalni. Zmiana ta łagodzi dotychczasowy wymóg posiadania wykształcenia minimum średniego, który wynikał m.in. z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. poz. 936).

W art. 11 projektu ustawy przewidziano, że ustawa wejdzie w życie po upływie 30 dnia od dnia ogłoszenia.

Zawarte w projekcie ustawy regulacje nie będą miały wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt ustawy nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Brak jest możliwości podjęcia alternatywnych środków osiągnięcia celu projektowanej regulacji w stosunku do działań legislacyjnych.

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) – na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji.

<p>Nazwa projektu: Projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące: Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu: Stanisław Szwed – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu: Justyna Pawlak – Dyrektor Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej Tel. 226611277, e-mail: sekretariat.dps@mrpips.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 08.10.2020 r.</p> <p>Źródło: Inne – inicjatywa własna</p> <p>Nr w wykazie prac UD131</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Celem projektowanej ustawy jest realizacja części postulatów podmiotów zajmujących się stosowaniem przepisów dotyczących pomocy społecznej w praktyce, jak również zmiana lub doprecyzowanie niektórych norm, których stosowanie spotykało się z trudnościami i różnym stosowaniem w praktyce. Przedłożony projekt ustawy ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień.

Zdiagnozowano problemy szczegółowe w zakresie:

- ograniczonej dostępności do niektórych usług o charakterze pieniężnym i niepieniężnym;
- braku regulacji dotyczącej pilnego przyznawania usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych;
- dostępności usług świadczonych w trybie dziennym w środowiskowych domach samopomocy ze względu na konieczność ponoszenia odpłatności za tego typu świadczone usługi;
- niedostatecznie uregulowanych kwestii dotyczących warunków pracy pracowników socjalnych, a także ich awansów oraz warunków dotyczących osób ubiegających się o certyfikat superwizora pracy socjalnej;
- zbyt małej liczby wykwalifikowanych, zgodnie z obowiązującymi normami, opiekunów zatrudnionych w placówkach dla osób bezdomnych (schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowaniach i ogrzewalniach);
- możliwości zawierania umów o prowadzeniu rodzinnych domów pomocy;
- konieczności doprecyzowania przepisów dotyczących cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
- zwiększenia skuteczności działań mających na celu zaprzestanie prowadzenia nielegalnej działalności polegającej na zapewnieniu całonocnej opieki osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projekt przewiduje m.in.:

1) zmianę w zakresie ustalania wysokości zasiłku okresowego w przypadku osoby samotnie gospodarującej. Wysokość zasiłku okresowego ustalona została przez ustawodawcę w wysokości minimalnej i maksymalnej, co wynika z treści art. 38 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. W przypadku osób samotnie gospodarujących zasiłek okresowy ustala się do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 418 zł miesięcznie. Kwota maksymalna została wskazana w ustawie o pomocy społecznej wprost i nie podlegała weryfikacji, co oznaczało, że każda jej zmiana wymagała nowelizacji ustawy o pomocy społecznej. Zaproponowano, aby w przypadku ww. osób zasiłek był ustalany do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że miesięczna kwota zasiłku nie może być wyższa niż kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Propozycja ma na celu uelastycznienie przedmiotowej regulacji, a wysokość maksymalna zasiłku okresowego będzie zmieniać się każdorazowo wraz ze zmianą kryteriów dochodowych, co pozytywnie wpłynie na sytuację osób pobierających to świadczenie.

Aktualna wysokość kryterium dochodowego na osobę w rodzinie wynosi – 528 zł – zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. poz. 1358).

2) zniesienie obowiązku odpłatności za usługi niebędące usługami całodobowymi w ośrodkach wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Dochody z tytułu odpłatności nie są znaczące dla budżetu państwa, natomiast dla osób z zaburzeniami psychicznymi jest to znaczący wydatek w ich budżecie lub w budżetach ich rodzin. W postulatach dotyczących uchylenia przepisu art. 51b ust. 1 ustawy o pomocy społecznej wielokrotnie wskazywano na nierówność prawa w tym zakresie w odniesieniu do np. warsztatów terapii zajęciowej, gdzie uczestnicy zajęć o podobnych dysfunkcjach nie są zobligowani do ponoszenia opłat za korzystanie z usług warsztatu terapii zajęciowej. Proponowana regulacja spowoduje zmniejszenie obciążeń administracyjnych po stronie samorządu (brak konieczności ustalania odpłatności i wydawania decyzji w tej sprawie oraz pobierania i przekazywania do budżetu państwa pobranych opłat). Zmiana ta pozytywnie wpłynie również na gospodarstwa domowe przez zmniejszenie obciążeń finansowych.

3) niewliczanie do dochodu ustalanego na potrzeby ustawy o pomocy społecznej:

- pomocy finansowej przyznawanej repatriantom, o której mowa w ustawie z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1472),
- środków finansowych przyznawanych w ramach działań podejmowanych przez organy publiczne mające na celu poprawę jakości powietrza lub ochronę środowiska naturalnego,
- refundacji kosztów, o których mowa w art. 39a ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910), tj. kosztów przejazdu dziecka i opiekuna, które są zwracane opiekunom dowożącym dzieci niepełnosprawne (lub inne uprawnione) do szkoły lub przedszkola.

4) wprowadzenie limitów potrąceń na świadczeniach z pomocy społecznej. Proponuje się doprecyzowanie obowiązującego brzmienia art. 104 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej w zakresie maksymalnej wysokości dopuszczalnych potrąceń dokonywanych na pobieranych świadczeniach z pomocy społecznej – nie więcej niż 50% aktualnie pobieranego świadczenia. Proponuje się, aby w przypadku posiadania uprawnień do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej opłaty za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych (poza nienależnie pobranymi świadczeniami) mogły być potrącać bezpośrednio z wypłacanych bieżących świadczeń z pomocy społecznej, co może również ułatwić ponoszenie tego typu opłat beneficjentom wsparcia. Proponuje się także wprowadzenie wprost w przepisach maksymalnej granicy potrącenia. Celem jest uniknięcie sytuacji, gdy osoba jest uprawniona do świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej, a w rzeczywistości na skutek potrącenia, nie otrzymuje tego świadczenia i pozostaje bez środków do życia.

5) uelastycznienie możliwości przyznawania świadczeń niepieniężnych np. przyznanie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych w trybie pilnym, wspólne skierowanie małżonków lub rodziców z dorosłymi dziećmi do tego samego domu pomocy społecznej. Przewiduje się zmianę postulowaną przez osoby zarówno potrzebujące usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych, jak również przez osoby i podmioty świadczące te usługi. W nowej regulacji zakłada się możliwość przyznania usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych w trybie pilnym („przyspieszonym”), uzasadnionym nagłą zmianą stanu zdrowia osoby, której będą świadczone. W tym przypadku najpierw osoba zostanie objęta niezbędną opieką, a dopiero później organ będzie mógł zakończyć postępowanie, tj. wydać decyzję.

6) doprecyzowanie przepisów w zakresie procedury zawierania kontraktu socjalnego z osobą bezdomną – obecnie występują wątpliwości w kwestii ustalenia właściwości miejscowej w zakresie odpowiedzialności za opracowanie, realizację oraz podsumowanie działań zawartych w kontrakcie socjalnym oraz zmiany dotyczące kwalifikacji opiekunów zatrudnionych w schroniskach, noclegowniach i ogrzewalniach. W zakresie zmian dotyczących poziomu wykształcenia opiekunów określonego w zmienianym art. 48a ustawy o pomocy społecznej rozszerzono zakres osób mogących ubiegać się o pracę w charakterze opiekuna poprzez zmniejszenie wymogu wykształcenia.

Zgodnie z obowiązującym art. 101 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, w przypadku osoby bezdomnej właściwą miejscowo jest gmina ostatniego zameldowania na pobyt stały – najczęściej kontrakt socjalny sporządzany był i zawierany z osobą bezdomną przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na ostatnie miejsce zameldowania. Niejednokrotnie osoba bezdomna od dłuższego czasu nie miała żadnych kontaktów z miejscem ostatniego zameldowania, stąd też pracownik socjalny nie znał osoby, z którą zawierał kontrakt, z kolei osoba bezdomna z różnych względów nie miała woli powrotu do miejsca ostatniego zameldowania. Mając na względzie cel oraz sposób realizacji kontraktu socjalnego, proponuje się, aby jedną ze stron umowy był pracownik socjalny ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce pobytu osoby bezdomnej (dodanie nowej regulacji). Z uwagi na fakt, iż umowa ta może się wiązać z pewnymi zobowiązaniami finansowymi, które pokrywa ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na ostatnie miejsce zameldowania osoby bezdomnej, treść kontraktu socjalnego, przed jego zawarciem, uzgadnia się z pracownikiem socjalnym ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na ostatnie miejsce zameldowania tej osoby na pobyt stały.

7) doprecyzowanie przepisów dotyczących integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą – propozycja zmian rozwiązuje problemy z interpretacją przepisów dot. integracji cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności małoletnich cudzoziemców, oraz przejmowania indywidualnego programu integracji przez powiat właściwy ze względu na nowe miejsce zamieszkania cudzoziemca oraz wprowadzenie obowiązku wskazywania miejsca zamieszkania (zamiast dotychczasowego zameldowania).

8) poprawę warunków pracy pracowników socjalnych oraz możliwość zdobycia uprawnień do wykonywania zawodu pracownika socjalnego poprzez umożliwienie zdobycia kwalifikacji w ramach ukończenia studiów podyplomowych z zakresu metodyki i metodologii pracy socjalnej, w szkole realizującej studia na kierunku praca socjalna, po uprzednim ukończeniu studiów na wskazanych kierunkach pokrewnych, wprowadzenie regulacji dotyczącej oceny i awansu zawodowego pracowników socjalnych oraz skrócenie terminu, od którego uzależnione jest prawo do dodatkowego urlopu dla pracowników socjalnych.

W projektowanych przepisach przewidziano skrócenie terminu, od którego uzależnione jest prawo do dodatkowego urlopu dla pracowników socjalnych, z 5 do 3 lat oraz zwiększono kwotę dodatku do wynagrodzenia pracownika socjalnego zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, do którego podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej w środowisku lub przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki – z 250 zł do 400 zł.

Ponadto zaproponowano, aby dodatek do wynagrodzenia pracownika socjalnego nie był uwzględniany przy obliczaniu wysokości wynagrodzenia pracownika zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2018 r. poz. 2177, z późn. zm.). Zaproponowano, aby pracownikom socjalnym zatrudnionym w ośrodkach pomocy społecznej oraz w powiatowym centrum pomocy rodzinie do pomocy psychologicznej w przypadku wystąpienia sytuacji bezpośrednio zagrażającej jego życiu lub zdrowiu w związku z wykonywanymi czynnościami służbowymi – przysługiwała pomoc psychologiczna.

Nowe regulacje przewidują również możliwość szkoleń dla ww. pracowników, podnoszących poziom bezpieczeństwa osobistego podczas wykonywania czynności zawodowych. Szkolenia będzie przeprowadzał pracodawca co najmniej raz na 2 lata. Doprecyzowano zadania pracownika socjalnego poprzez poszerzenie katalogu przedmiotowego możliwego wsparcia, udzielanego nie tylko celem przeciwdziałania problemom, ale także ich łagodzenia oraz zapobiegania.

Zaproponowano również modyfikację wymagań dotyczących wykształcenia osób chcących ubiegać się o certyfikat superwizora pracy socjalnej (zarówno osób chcących przystąpić do szkolenia, jak i temporalnie – osób mogących podchodzić bezpośrednio do egzaminu bez spełnienia wymogu odbycia szkolenia). Proponowane zmiany do ustawy spowodują ponadto zwiększenie liczby osób posiadających odpowiedni poziom wykształcenia i przygotowania zawodowego, które po wejściu przepisu będą mogły przystąpić do szkoleń na superwizora pracy socjalnej i poddać się egzaminowi sprawdzającemu umożliwiającemu uzyskanie certyfikatu superwizora pracy socjalnej.

9) zmianę daty wejścia zweryfikowanych kryteriów dochodowych – tak jak budżet obowiązywać będą od dnia 1 stycznia. Proponuje się zmianę w art. 9 w ust. 8a ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z obowiązującymi regulacjami kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyniku badań prognozy interwencji socjalnej, a minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego ogłasza, w drodze obwieszczenia, zweryfikowane kryteria dochodowe. W przypadku gdy Rada Dialogu Społecznego nie uzgodni w przewidzianym terminie kryteriów dochodowych Rada Ministrów ustala nie niższe niż w przedstawionej propozycji kryteria dochodowe oraz kwoty, o których mowa w ust. 5 i 6, w drodze rozporządzenia, w terminie do dnia 15 lipca danego roku. Zweryfikowane kryteria dochodowe oraz kwoty, o których mowa w art. 9 ust. 5 i 6, obowiązują od dnia 1 października roku, w którym jest przeprowadzana weryfikacja. Proponuje się, aby zweryfikowane kryteria dochodowe oraz kwoty, o których mowa w art. 9 ust. 5 i 6, obowiązywały od dnia 1 stycznia roku następującego po roku, w którym jest przeprowadzana weryfikacja, co ułatwi planowanie w budżecie zmian w wydatkach na pomoc społeczną.

10) wprowadzenie możliwości realizacji programów ministra we współpracy z wojewodami. Nowa regulacja ułatwi realizację programów oraz przyspieszy przekazywanie i rozliczanie przyznawanych w ramach programu środków.

11) dodanie regulacji mającej na celu wprowadzenie w zakresie opłat za usługi i świadczenia rozwiązania analogicznego do świadczeń pieniężnych nienależnie pobranych. Jeżeli osoba lub rodzina ponosząca opłatę za usługi lub świadczenia przedstawi nieprawdziwe informacje na temat swojej sytuacji osobistej i dochodowej lub nie poinformuje o zmianie tej sytuacji, która to zmiana ma wpływ na wysokość ponoszonej odpłatności, to gmina lub powiat może dochodzić zwrotu wydatków poniesionych na pomoc, w wysokości różnicy pomiędzy tym co osoba lub rodzina wniosła, a tym co wnieść powinna – biorąc pod uwagę właściwie ustalony stan faktyczny występujący w danym czasie w konkretnej sprawie. W związku z tym, że zmiana – zgodnie z

dominującą linią orzecznictw – może dotyczyć tylko sytuacji na przyszłość, gmina nie ma często instrumentu umożliwiającego ściągnięcie należności (tak jak jest to w przypadku świadczeń pieniężnych) od nieuczciwych beneficjentów pomocy społecznej (choć w niektórych przypadkach, np. w odpłatności ponoszonej za dom pomocy społecznej orzecznictwo sądów administracyjnych dopuszcza wydawanie decyzji za okres wstecz).

12) dofinansowanie ze środków własnych jednostek samorządu terytorialnego prowadzenia ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W związku ze zgłaszanymi przez jednostki samorządu terytorialnego postulatami wprowadzono możliwość dofinansowania ze środków własnych tych jednostek, zadania zleconego, jakim jest prowadzenie ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (tj. środowiskowych domów samopomocy oraz klubów samopomocy) – dodany art. 51c ust. 6 ustawy o pomocy społecznej.

13) poszerzenie możliwości realizacji usług w ramach rodzinnego domu pomocy również o podmioty działające na terenie gminy sąsiadującej z gminą, która zawiera umowę na prowadzenie tego typu działalności, pod warunkiem braku możliwości realizacji takiej umowy z podmiotem działającym na jej terenie.

14) zmianę regulacji dotyczących wymogu kwalifikacji personelu opiekuńczego zatrudnionego w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, a także wymogu minimalnego zatrudnienia pracowników wykonujących czynności w ramach usług opiekuńczych. Zaproponowano, aby podmiot prowadzący placówkę był obowiązany do zapewnienia wykonywania czynności, o których mowa w art. 68 ust. 1 pkt 1 (usługi opiekuńcze) przez określone osoby świadczące pracę na podstawie umowy o pracę lub innej umowy.

15) podwyższenie kar za nielegalne prowadzenie działalności. Projektowane przepisy przewidują różne wysokości kar w zależności od ilości osób przebywających w nielegalnej placówce, tj. w przypadku gdy w danej placówce przebywa od 1 do 10 osób – kara wyniesie 10 000 zł; od 11 do 30 osób – 20 000 zł, a powyżej 30 osób – 30 000 zł. Zaproponowano również zwiększenie kar pieniężnych, o których mowa w art. 130 ust. 4 i 4a ustawy o pomocy społecznej, w przypadku prowadzenia przez placówkę nadal tej samej lub innej działalności po uprawomocnieniu się decyzji o nałożeniu kary pieniężnej za prowadzenie bez zezwolenia wojewody placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku – z 40 000 zł do 60 000 zł.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Nie dotyczy.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Gminy/ OPS	2.477/ 2.495	Dane administracyjne na 31.12.2019	Zmiany w sposobie rozpatrywania wniosków o przyznanie niektórych świadczeń z pomocy społecznej, wzrost wynagrodzeń pracowników socjalnych z tytułu awansu na wyższy stopień zawodowy oraz w związku z dodaniem ust. 2a w art. 121 – zapewnienie pomocy psychologicznej pracownikom socjalnym w przypadku wystąpienia sytuacji bezpośrednio zagrażających życiu lub zdrowiu w związku z wykonywanymi czynnościami służbowymi (skutki finansowe po stronie gmin).
Pracownicy socjalni OPS ogółem	19.490	Dane za rok 2019 ¹	Możliwość uzyskania przez pracownika socjalnego wyższego stopnia awansu zawodowego i podwyższenia z tego tytułu wynagrodzenia zasadniczego. Nabycie przez pracownika socjalnego prawa do pomocy psychologicznej, w przypadku wystąpienia sytuacji bezpośrednio zagrażających jego życiu i zdrowiu w związku z wykonywanymi czynnościami służbowymi, oraz do

¹ Sprawozdanie MRPiPS-03 – „Sprawozdanie z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach” za styczeń-grudzień 2019 r.

			szkoleń podnoszących poziom bezpieczeństwa osobistego podczas wykonywania czynności zawodowych.
Osoby korzystające z zasiłku okresowego z pomocy społecznej	285 tys.	Dane za rok 2019 ¹	Zmiana maksymalnej kwoty zasiłku okresowego, w przypadku osoby samotnie gospodarującej, do poziomu nieprzekraczającego wysokości obowiązującego kryterium dochodowego na osobę w rodzinie (zmiana art. 38 ust. 2 pkt 1) wpłynie na wzrost nakładów finansowych na realizację wypłat tego świadczenia (skutki finansowe po stronie budżetu państwa oraz budżetów gmin).
Powiaty/ PCPR	314	Dane administracyjne na 31.12.2019	Wzrost wynagrodzeń pracowników socjalnych z tytułu awansu na wyższy stopień zawodowy oraz w związku z dodaniem ust. 2a w art. 121 – zapewnienie pomocy psychologicznej pracownikom socjalnym w przypadku wystąpienia sytuacji bezpośrednio zagrażających życiu lub zdrowiu w związku z wykonywanymi czynnościami służbowymi (skutki finansowe po stronie powiatów).
Pracownicy socjalni PCPR ogółem	1.068	Dane za rok 2019 ¹	Możliwość uzyskania przez pracownika socjalnego wyższego stopnia awansu zawodowego i podwyższenia z tego tytułu wynagrodzenia zasadniczego. Nabycie przez pracownika socjalnego prawa do pomocy psychologicznej, w przypadku wystąpienia sytuacji bezpośrednio zagrażających jego życiu i zdrowiu w związku z wykonywanymi czynnościami służbowymi, oraz do szkoleń podnoszących poziom bezpieczeństwa osobistego podczas wykonywania czynności zawodowych.
Liczba cudzoziemców ze statusem uchodźcy, z ochroną uzupełniającą oraz liczba cudzoziemców, którzy przebywają na terytorium RP na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 lit. c lub d ustawy ustawny z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, którym przyznano pomoc mającą na celu wspieranie procesu integracji (tzw. „pomoc dla cudzoziemców”).	497 osób	Dane za rok 2019 ¹	Zmiany w ustawie o pomocy społecznej w części dotyczącej integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w RP status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą lub pobyt czasowy udzielony w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 lit. c lub d ustawy ustawny z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, doprecyzowują dotychczasowe przepisy, w sytuacji zmiany miejsca zamieszkania przez cudzoziemca, i rozstrzygają kwestie związane z kontynuacją indywidualnego programu integracji, który powinien trwać nieprzerwanie 12 miesięcy. Ponadto, proponowane zmiany rozszerzają grupę osób, do których kierowana będzie pomoc mająca na celu wspieranie procesu integracji, tj. cudzoziemcy, będący małżonkami obywateli polskich.
Ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (gminne i powiatowe)	882	Dane za rok 2019 ¹	Zniesienie odpłatności za pobyt tylko w dziennym ośrodku wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi

			(pomniejszenie dochodów odprowadzanych do budżetu państwa).
Uczestnicy ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (gminnych i powiatowych)	38.909	Dane za rok 2019 ¹	Zniesienie odpłatności za pobyt tylko w dziennym ośrodku wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi poprawi sytuację finansową tej grupy osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Ponadto uczestnicy podnoszą argument, że w podobnych jednostkach (np. WTZ) pobyt jest nieodpłatny. Zniesienie ww. odpłatności spowoduje, że uczestnicy będą czuć się traktowani na równi w prawach z innymi osobami korzystającymi z podobnego wsparcia.
Osoby bezdomne, z którymi podpisany został kontrakt socjalny	8.468	Ogólnopolskie badanie liczby osób bezdomnych (8/9 lutego 2017)	Uproszczenie procedury zawierania kontraktu socjalnego oraz podniesienie efektywności realizacji działań w nim zawartych.
Placówki udzielające schronienia osobom bezdomnym (noclegownie, schroniska dla osób bezdomnych, schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, ogrzewalnie)	416	Dane za rok 2019 ¹	Zmiana dotycząca wymogów posiadanych kwalifikacji na stanowisku opiekuna w placówkach udzielających schronienia osobom bezdomnym ułatwi pozyskanie pracowników na wskazane stanowiska.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.).

Projekt zostanie skierowany do zaopiniowania przez Radę Dialogu Społecznego w trybie ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232).

Projekt zostanie przesłany na podstawie art. 8 ustawy z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 759) do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Projekt zostanie przedłożony do zaopiniowania w trybie:

- 1) ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 263) następującym podmiotom:
  - a) Forum Związków Zawodowych,
  - b) NSZZ „Solidarność”,
  - c) Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych;
- 2) ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1809) następującym podmiotom:
  - a) Konfederacja „Lewiatan”,
  - b) Związek Pracodawców Business Centre Club,
  - c) Związek Rzemiosła Polskiego,
  - d) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej,
  - e) Związek Przedsiębiorców i Pracodawców.

W ramach konsultacji publicznych zostanie przedłożony:

- 1) Radzie Pomocy Społecznej;
- 2) Radzie Działalności Pożytku Publicznego;
- 3) Stowarzyszeniu Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej FORUM;
- 4) Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną;
- 5) Polskiemu Forum Osób Niepełnosprawnych;
- 6) Małopolskiemu Forum Pomocy Społecznej;

- 7) Dolnośląskiemu Forum Pomocy Społecznej;
- 8) Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych;
- 9) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Powiatowych i Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie „Centrum”;
- 10) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej „Razem”;
- 11) Polskiej Federacji Związkowej Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej;
- 12) Stowarzyszeniu Pracy Socjalnej Auxilio Venire;
- 13) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Organizatorów i Menadżerów Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia;
- 14) Polskiej Federacji Psychoterapii;
- 15) Polskiemu Towarzystwu Psychiatrycznemu;
- 16) Lubelskiemu Stowarzyszeniu Ochrony Zdrowia Psychicznego;
- 17) Centrum Wolontariatu w Lublinie;
- 18) Fundacji Adulis;
- 19) Fundacji Dialog;
- 20) Fundacji Instytut na Rzecz Państwa Prawa
- 21) Fundacji Instytutowi Spraw Publicznych;
- 22) Fundacji Nasz Wybór;
- 23) Fundacji Ocalenie;
- 24) Fundacji Polskie Forum Migracyjne;
- 25) Stowarzyszeniu SIETAR Polska;
- 26) Stowarzyszeniu Interwencji Prawnej;
- 27) Towarzystwu Pomocy im. Św. Brata Alberta;
- 28) Caritas Diecezji Kieleckiej;
- 29) Pomorskiemu Forum na rzecz Wychodzenia z Bezdomności;
- 30) Stowarzyszeniu MONAR;
- 31) Stowarzyszeniu „Otwarte Drzwi”;
- 32) Ogólnopolskiej Federacji na rzecz Rozwiązywania Problemu Bezdomności;
- 33) Śląskiemu Forum na rzecz Osób Bezdomnych;
- 34) Fundacji Pomocy Wzajemnej „Barka”.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z ..... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem	-5,00	-5,00	-5,00	-5,00	-5,00	-5,00	-5,00	-5,00	-5,00	-5,00	-5,00	-5,00	-55,00
budżet państwa	-5,00	-5,00	-5,00	-5,00	-5,00	-5,00	-5,00	-5,00	-5,00	-5,00	-5,00	-5,00	-55,00
JST	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wydatki ogółem	48,49	47,09	76,35	102,82	104,22	102,82	104,22	102,82	104,22	102,82	104,22	104,22	1 000,09
budżet państwa	36,34	36,34	36,34	36,34	36,34	36,34	36,34	36,34	36,34	36,34	36,34	36,34	399,74
JST	12,15	10,75	40,01	66,48	67,88	66,48	67,88	66,48	67,88	66,48	67,88	67,88	600,35
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saldo ogółem	-53,49	-52,09	-81,35	-107,82	-109,22	-107,82	-109,22	-107,82	-109,22	-107,82	-109,22	-109,22	-1 055,09
Budżet państwa	-41,34	-41,34	-41,34	-41,34	-41,34	-41,34	-41,34	-41,34	-41,34	-41,34	-41,34	-41,34	-454,74
JST	-12,15	-10,75	-40,01	-66,48	-67,88	-66,48	-67,88	-66,48	-67,88	-66,48	-67,88	-67,88	-600,35
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Źródła finansowania

Rok 0 to rok 2021.

Źródła finansowania:

Rok 0 (rok 2021):

- budżet państwa: część 83 - Rezerwy celowe, pozycja uwzględniająca środki na zadania określone w ustawie o pomocy społecznej
- budżety j.s.t.

Rok 1-10 (lata 2022-2031).

	<ul style="list-style-type: none"> • budżet państwa; część 85/02-32, dział 852 i część 83 - Rezerwy celowe, pozycja uwzględniająca środki na zadania określone w ustawie o pomocy społecznej • budżety j.s.t.
<p>Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń</p>	<p>Projektowana ustawa o zmianie ustawy o pomocy społecznej będzie miała wpływ na zwiększenie wydatków jednostek sektora finansów publicznych, w tym budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.</p> <p>Podstawą do sporządzenia OSR były resortowe dane statystyczne pozyskiwane w ramach sprawozdań resortowych oraz sprawozdań jednorazowych (dane za lata 2017–2019), informacje z Ministerstwa Finansów dotyczące ustalenia wysokości zmniejszenia dochodów budżetu państwa z tytułu zniesienia odpłatności za pobyt dzienny w ośrodkach wsparcia dla osób zaburzeniami psychicznymi (dane za 2018 r.) oraz informacja o wysokości średniej rynkowej cenie organizacji szkolenia w związku z obowiązkiem organizacji szkoleń pracowników socjalnych zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej i powiatowych centrach pomocy rodzinie.</p> <p>Omówienie składowych wyliczonych skutków projektowanych zmian do ustawy o pomocy społecznej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Szacuje się, że w wyniku zmiany maksymalnej kwoty zasiłku okresowego z 418 zł (obecny przepis w ustawie o pomocy społecznej) do 528 zł (obecna wysokość kryterium dochodowego na osobę w rodzinie) roczne koszty dla budżetu państwa wzrosną o 0,63 mln zł, a roczne koszty budżetu jednostek samorządu terytorialnego o 0,02 mln zł. Szczegółowe informacje o założeniach przyjętych przy wyliczaniu skutków finansowych w zakresie zasiłku okresowego znajdują się w dokumencie stanowiącym załącznik do OSR. 2) Dochody budżetu państwa z tytułu zniesienia odpłatności za pobyt dzienny w ośrodkach wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi zmniejszą się średnio o 75%, tj. o ok. 5,00 mln zł w skali roku. 3) Szacuje się, iż wzrost wynagrodzeń pracowników socjalnych OPS i PCPR, wynikający z awansu zawodowego, przełoży się na wzrost rocznych kosztów dla jednostek samorządu terytorialnego o 27,86 mln zł w roku 2023, z kolei w kolejnych latach o 55,73 mln zł/rok. 4) Szacuje się, że objęcie należnym dodatkiem 400 zł wszystkich pracowników socjalnych świadczących pracę poza siedzibą jednostki (również tych, którzy dotychczas nie otrzymywali ww. dodatku) wyniesie łącznie 44,64 mln zł rocznie. Koszt podwyższenia dodatku z 250 zł na 400 zł dla pracowników dotychczas pobierających ten dodatek wyniesie 32,78 mln zł rocznie, natomiast koszt wypłaty dodatku w wysokości 400 zł pracownikom, którzy dotychczas go nie pobierali wyniesie 11,86 mln zł rocznie. Wpłyne to na wzrost rocznych kosztów dla budżetu państwa o 35,71 mln zł (co stanowi 80 % kosztu ogółem) oraz na wzrost rocznych kosztów jednostek samorządu terytorialnego o 8,93 mln zł (20 % kosztu ogółem). 5) Szacuje się, że roczne wydatki z budżetów jednostek samorządu terytorialnego, w związku z obowiązkiem organizacji szkoleń pracowników socjalnych zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej i powiatowych centrach pomocy rodzinie, wzrosną o ok. 1,40 mln zł. Przyjmuje się, iż skutki finansowe z tego tytułu wystąpią co drugi rok, począwszy od roku wejścia w życie ustawy. 7) W oparciu o liczbę ataków agresji odnotowanych na pracownikach pomocy społecznej w latach 2015-2019, wg szacunków własnych, do kalkulacji skutków regulacji dotyczącej zapewnienia pomocy psychologicznej poszkodowanym pracownikom (art. 121 ust. 2a ustawy o pomocy społecznej) przyjęto, że roczne wydatki jednostek samorządu terytorialnego (gmin i powiatów) powinny zamknąć się w kwocie 1,80 mln zł (6 000 zgłoszeń x 2 h x 150 zł). <p>Pozostałe rozwiązania proponowanych zmian nie niosą dodatkowych skutków finansowych lub ich oszacowanie nie jest możliwe. W szczególności nie jest możliwe</p>

oszacowanie kosztów związanych ze zmianą wprowadzoną w art. 8 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, polegającą na uzupełnieniu katalogu świadczeń, które nie będą wliczane do dochodu ustalonego na podstawie art. 8 ust. 3 o dodatkowe świadczenia.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ..... r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele, gospodarstwa domowe, osoby niepełnosprawne i starsze							
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Przedmiotowy projekt nie zawiera regulacji dotyczących majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej. Zawarte w projekcie regulacje nie będą miały wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.						
	rodzina, obywatele, gospodarstwa domowe, osoby niepełnosprawne i starsze	Pozytywny wpływ na sytuację osób starszych, niepełnosprawnych oraz ich rodzin przez zmianę przyznawania niektórych świadczeń z pomocy społecznej						
	(dodaj/usuń)							
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wprowadzone zmiany brzmienia art. 116 ust. 1 pkt 3 i art. 121b przyczynią się do podniesienia kwalifikacji i umiejętności zawodowych pracowników socjalnych zatrudnionych na poszczególnych stanowiskach, co z kolei pozytywnie wpłynie na jakość świadczonych usług.							

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☒ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☒ zwiększenie liczby dokumentów regulacje dotyczące oceny okresowej pracowników socjalnych (dodany art. 121b ustawy o pomocy społecznej). ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy

Komentarz:
Nie dotyczy.

9. Wpływ na rynek pracy

Regulacja nie wpływa na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne	☐ demografia	☐ informatyzacja
☐ sytuacja i rozwój regionalny	☐ mienie państwowe	☐ zdrowie
☐ inne:		

Omówienie
wpływu

Nie dotyczy.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Planowany termin wejścia w życie – po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ewaluacja realizacji wprowadzonych zmian będzie dokonywana każdorazowo po zakończeniu roku budżetowego. Efekty monitorowane będą sprawozdaniem resortowym MRPiPS-03 lub w drodze sprawozdań jednorazowych.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Nie dotyczy.

Załącznik
do Oceny Skutków Regulacji
dla projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej

I Skutki finansowe podniesienia maksymalnej kwoty przyznania zasiłku okresowego dla jednoosobowego gospodarstwa domowego do poziomu 528 zł.

Założenia modelowania:

- Wyliczenia oparto o Badanie Budżetów Gospodarstw Domowych GUS z 2018 r. oraz o dane ze zbioru centralnego z 2018 r.
- Skorygowane wagi dla BBGD obliczono na podstawie zaleceń Ministerstwa Finansów w tym zakresie.
- Horyzont prognozy obejmuje 11 lat począwszy od 2021 r.
- Począwszy od 2020 r., liczba beneficjentów zasiłku stałego kształtuje się zgodnie z trendem wyznaczonym przez lata 2017-2019.
- Liczba beneficjentów zasiłku okresowego zmienia się w tym samym tempie, co liczba beneficjentów zasiłku stałego.
- Liczba świadczeniobiorców zasiłku stałego i okresowego w podziale na wielkość gospodarstwa domowego jest zgodna z rozkładem wielkości gospodarstwa w całej populacji liczoną na podstawie BBGD (tzn. dla gospodarstw jedno- i wieloosobowych proporcja wynosi ok. 22:78).
- Kwota zasiłku okresowego jest niezmienna w czasie i wynosi 339 zł (średnia wysokość świadczenia w 2019 r.).
- Przeciętna liczba miesięcy pobierania zasiłku okresowego jest stała w całym okresie prognozy i jest równa wartości wskaźnika dla 2019 r. (5,71 miesiąca).
- Dla zasiłku okresowego, środki własne (wydatek JST w stosunku do wydatków całkowitych) wynoszą 2,74% wydatków całkowitych na świadczenie.
- Średnia wielkość wieloosobowego gospodarstwa domowego to 3,1 (na podstawie BBGD).

Na podstawie danych ze zbioru centralnego za 2018 r., obliczono liczbę świadczeń, których wysokość jest równa maksymalnej kwocie bieżącego świadczenia, czyli 418 zł. Liczba ta, po odjęciu wartości odstających, wyniosła 11 749 świadczeń rocznie. Przyjęto, że po zwiększeniu kryterium, wartość maksymalna świadczenia wzrośnie o połowę wzrostu zakresu między 418 zł a 528 zł (do 473 zł).

	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2021-2031
Dochody ogółem	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
budżet państwa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
JST	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wydatki ogółem	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	7,15
budżet państwa	0,63	0,63	0,63	0,63	0,63	0,63	0,63	0,63	0,63	0,63	0,63	6,93
JST	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,22
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saldo ogółem	-0,65	-0,65	-0,65	-0,65	-0,65	-0,65	-0,65	-0,65	-0,65	-0,65	-0,65	-7,15
budżet państwa	-0,63	-0,63	-0,63	-0,63	-0,63	-0,63	-0,63	-0,63	-0,63	-0,63	-0,63	-6,93
JST	-0,02	-0,02	-0,02	-0,02	-0,02	-0,02	-0,02	-0,02	-0,02	-0,02	-0,02	-0,22
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Szacunki w zakresie zmiany liczby osób korzystających z zasiłku okresowego w związku z projektowaną ustawą o zmianie ustawy o pomocy społecznej.

Liczba beneficjentów zasiłku okresowego pozostaje bez zmian.

Rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Wariant bazowy											
Liczba beneficjentów	257 898	245 456	233 613	222 342	211 614	201 405	191 687	182 439	173 637	165 259	157 286
Wariant po zmianie											
Liczba beneficjentów	257 898	245 456	233 613	222 342	211 614	201 405	191 687	182 439	173 637	165 259	157 286
Różnica											
Liczba beneficjentów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

II Skutki finansowe wprowadzenia zmian w brzmieniu art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej, w tym podwyższenia dodatku dla pracownika socjalnego - z kwoty 250 zł na kwotę 400 zł.

Do kalkulacji skutków finansowych przyjęto dane ze sprawozdań jednorazowych o symbolach: DPS-III-188a-DK/2019 (w zakresie liczby pracowników socjalnych ośrodków pomocy społecznej) oraz DPS-III-220-DK/2020 (w zakresie liczby pracowników socjalnych powiatowych centrów pomocy rodzinie) według stanu na dzień 31.12.2018 r. W sprawozdaniach pozyskano informacje o liczbie pracowników socjalnych, którzy nie otrzymali dodatku, o którym mowa w art. 121 ust 3a ustawy o pomocy społecznej (w dotychczasowej wysokości 250 zł). Ze sprawozdania resortowego MRPiPS-03 za rok 2018 pozyskano natomiast informacje o ogólnej liczbie pracowników socjalnych zatrudnionych w OPS-ach i PCPR-ach (w tym: w MOPR-ach).

Z danych przekazanych przez Wydziały Polityki Społecznej Urzędów Wojewódzkich wynika, że 2471 osób zatrudnionych w OPS-ach, MOPR-ach i PCPR-ach nie otrzymywało w 2018 roku dodatku 250 zł - zmiana w ustawie zakłada wzrost liczby pracowników socjalnych, którzy będą otrzymywać dodatek z art. 121 ust 3a ustawy o pomocy społecznej oraz wzrost kwoty dodatku z 250 zł do 400 zł miesięcznie. Roczny koszt proponowanej zmiany wynosi łącznie 44,64 mln zł, z czego:

- koszt podwyżki dla pracowników, którzy dotychczas otrzymywali dodatek w wysokości 250 zł wyniesie 32,78 mln zł
- koszt wypłaty dodatku w wysokości 400 zł pracownikom socjalnym zatrudnionym w OPS-ach, MOPR-ach i PCPR-ach, którzy dotychczas go nie otrzymywali wyniesie 11,86 mln zł.

Szacunkowe skutki wprowadzanej zmiany przedstawiają się następująco:

	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
ROK	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2021-2031
Wydatki ogółem	44,64	44,64	44,64	44,64	44,64	44,64	44,64	44,64	44,64	44,64	44,64	491,04
budżet państwa	35,71	35,71	35,71	35,71	35,71	35,71	35,71	35,71	35,71	35,71	35,71	392,81
JST	8,93	8,93	8,93	8,93	8,93	8,93	8,93	8,93	8,93	8,93	8,93	98,23
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

III Skutki finansowe w zakresie awansu zawodowego pracowników socjalnych

Kalkulacja skutków finansowych opiera się na danych ze Sprawozdania rocznego MRPiPS-03 za rok 2018. Przyjęto liczbę pracowników socjalnych zatrudnionych na poszczególnych stanowiskach ze sprawozdania MRPiPS-03 za rok 2018. Policzono skutek finansowy, przyjmując przewidywany wzrost zatrudnienia po awansach zawodowych o 40-50 % na poszczególnych stanowiskach, przy założeniu 400-500 zł podwyżki (w zależności od stopnia awansu zawodowego).

Pierwsza ocena okresowa przeprowadzona po dwóch latach, która skutkować może awansem będzie miała miejsce ok. VI 2023 r., dlatego dla tego roku przyjęto niepełną kalkulację.

Skutek roczny w wysokości 55,73 mln zł od 2024 roku, w 2023 roku policzono od lipca, tj. połowę tej kwoty (27,86 mln zł).

	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
ROK	2021*	2022	2023**	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2021-2031
Wydatki ogółem	0,00	0,00	27,86	55,73	55,73	55,73	55,73	55,73	55,73	55,73	55,73	473,70
budżet państwa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
JST	0,00	0,00	27,86	55,73	55,73	55,73	55,73	55,73	55,73	55,73	55,73	473,70
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

* Pierwsza ocena okresowa po 6 miesiącach od dnia wejścia w życie ustawy, tj. ok. VI 2021 r.

** Kolejne oceny okresowe co 2 lata skutkują podniesieniem stopnia awansu zawodowego i przewidywaną podwyżką, tj. skutek od ok. VI 2023 r.